

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉS A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2022. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI.....	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA.....	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	22
4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	59
5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN 60	
6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	62
7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI.....	67

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak:

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2018.	74 109
	2019.	74 110
	2020.	73 912
	2021.	73 515
	2022.	73 265
Laksűrűség (fő/km ²)	2018.	2 213
	2019.	2 211
	2020.	2 205
	2021.	2 193
	2022.	2 185

Forrás: Népesség-nyilvántartó

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor	Állandó népesség				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
0 - 1	565	547	594	557	462
1 - 4	2 872	2 733	2 540	2 609	2 497
5 - 14	8 307	8 418	8 411	8 286	8 233
15 - 18	2 798	2 884	3 007	3 126	3 219
19 - 34	11 812	11 544	11 247	11 025	10 775
35 - 59	26 854	26 993	27 134	27 436	27 458
60 - X	20 011	19 926	19 867	19 662	19 527
Összesen	73 219	73 045	72 800	72 701	72 171

Forrás: Népesség-nyilvántartó

3. sz. táblázat: A település lakónépességének korcsoportonkénti megoszlása

Életkor	Lakónépesség				
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
0 - 1	570	567	592	562	464
1 - 4	2 949	2 836	2 650	2 672	2 566
5-14	8 343	8 463	8 512	8 372	8 415
15 - 18	2 820	2 895	3 037	3 143	3 245
19 - 34	12 484	12 235	11 932	11 653	11 489
35 - 59	27 034	27 174	27 357	27 542	27 658
60 - X	19 990	19 940	19 832	19 570	19 428
Összesen	74 190	74 110	73 912	73 514	73 265

Forrás: Népesség-nyilvántartó

***Lakónépesség:** A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakóhellyel rendelkezők száma, hanem a kerületben tartózkodók száma is fontos.

4. sz. táblázat: A település 0 - 25 éves lakónépességének évenkénti megoszlása 2022. évben

Életkor	Összesen
0 - 1	464
1 - 2	588
2 - 3	662
3 - 4	640
4 - 5	676
5 - 6	763
6 - 7	760
7 - 8	900
8 - 9	832
9 - 10	794
10 - 11	903
11 - 12	858
12 - 13	797
13 - 14	914
14 - 15	894
15 - 16	826
16 - 17	859
17 - 18	807
18 - 19	753
19 - 20	779
20 - 21	809
21 - 22	744
22 - 23	727
23 - 24	636
24 - 25	654

Forrás: Népszámogatás-nyilvántartó

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzata (1163 Budapest, Havashalom utca 43. – a továbbiakban: Önkormányzat) számára a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.), és a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális és gyermekvédelmi települési támogatásokról szóló 1/2015. (II. 23.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) határozta meg a 2022. évre nyújtott pénzbeli és természetbeni támogatásokat.

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A Gyvt. vonatkozó rendelkezései a 2022. január 1. napján hatályos szövege szerint, mely a rendszeres kedvezmény jogosultjainak járó természetbeni támogatást módosította kiegészítő pénzbeli támogatásra:

„Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a) a 21/B. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és - ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek - a szünidei gyermekétkeztetésnek,

b) a 20/A. §-ban meghatározott pénzbeli támogatásnak,

c) az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2) A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 145%-át, ha

aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,

ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

- a) szülő, a szülő házastársát vagy élettársát,
- b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,
- c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,
- d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,
- e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,
- f) az a)-e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.

(6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.

(7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. § (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig

megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy

b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

(3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság - hivatalból vagy kérelemre - felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,

b) megszüntetésre kerül, ha

ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy

bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

20/A. § (1) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

alapösszegű pénzbeli támogatást folyósít, feltéve, hogy a gyermek, fiatal felnőtt az a) és b) pont szerinti időpontban a gyámhatóság határozata alapján nem minősül a 67/A. §-ban foglaltak szerint hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(2) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a 67/A. § szerinti hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel

emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

(3) Az (1) és (2) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

20/B. § (1)-(2)

(3) A kiegészítő pénzbeli ellátás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4) A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában - az augusztus hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett -,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó kiegészítő pénzbeli ellátás összege mellett - pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.

(6) Ha a kiegészítő pénzbeli ellátást végleges döntéssel megállapították, az

a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,

bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát kell kifizetni.

(7) Ha a kiegészítő pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni.”

5. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások – rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Megnevezés		Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
		2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma		266	203	158	142	163	
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	199	158	133	46	65
	megszűnt		272	203	149	25	163
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők		száma	193	158	142	163	65
Támogatást kérő személyek			218	163	149	60	86
Elutasított személyek			15	5	7	17	21
Támogatásra felhasznált összeg			2 699	2 109	1 911	2 080	1 376

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

A támogatások feltételrendszerét a Gyvt. konkrétan szabályozza, így a kérelmek esetleges elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya. A számokból látszik, hogy a támogatást kérő személyek száma évről évre csökken, valamint ehhez adódnak még a veszélyhelyzettel összefüggő jogszabályi változások is, miszerint a veszélyhelyzet alatt a jogosultság hosszabbodott. A háborús veszélyhelyzet kapcsán a jogosultság jövedelemhatára 2022-ben emelkedett, de még így is nagyságrenddel csökkent a december 31-én támogatásban részesülők száma.

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek és fiatal felnőttek száma kor szerint

	0 – 6 év	7 – 14 év	15 – 18 év	19 - * év	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
Gyermekek száma/2018.	37	108	47	1	193
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	1	3	7	0	11
Gyermekek száma/2019.	31	86	36	5	158
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	3	5	2	0	10
Gyermekek száma/2020.	28	77	33	18	142
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	2	3	0	0	5
Gyermekek száma/2021.	23	87	41	12	163
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	1	1	2	0	4
Gyermekek száma/2022.	10	40	14	1	65
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	0	3	0	0	3

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

(*25. életévét még nem töltötte be)

7. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2018. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	52	26	32	6	2	118
Ebből: egyedülálló szülő	23	14	6	1	0	44

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma
2019. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	35	32	10	5	2	84
Ebből: egyedülálló szülő	18	8	5	2	0	33

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

9. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma
2020. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	27	32	8	4	2	73
Ebből: egyedülálló szülő	22	18	4	3	1	48

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma
2021. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	38	31	14	3	1	87
Ebből: egyedülálló szülő	27	16	11	1	0	55

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

11. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma
2022. évben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	10	14	8	1	0	33
Ebből: egyedülálló szülő	6	5	3	1	0	15

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

12. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem														
	Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének felét nem éri el					Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének fele, illetve annál több, de nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegét					Az öregségi nyugdíj legkisebb összegét eléri, illetve meghaladja, de annak 135%-át illetve 145%-át 2022-ben 180 %-át nem haladja meg,				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Rendszerez gyermek-védelmi kedvezmény	12	11	24	30	8	91	63	83	89	30	90	84	35	44	27

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

Az adatokból egyértelműen látszik, hogy a jogosult kör évről évre erősen csökken, az igénybevevők között a jövedelmi viszonyok rosszabbodnak: az egy főre jutó jövedelem alapján többen kerülnek az alacsonyabb jövedelmi kategóriába.

2.2. ÖNKÉNT VÁLLALT ELLÁTÁSOK

A Rendelet 2022. június 30-ig hatályos szövege szerint:

„Ikerszülési támogatásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

11. §

- „(1) Ikerszülési támogatást lehet megállapítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.
- (2) Az ikerszülési támogatást a gyermekek 6 hónapos koráig lehet igényelni.
- (3) A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető.
- (4) A kérelemhez mellékelni kell:
- a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának másolatát,
 - különös méltánylás esetén orvosi igazolást a gyermek állapotáról, a fokozott ápolás szükségességének indoklását feltüntetve.”

A Rendelet 2022. július 1-től hatályos szövege szerint:

„Ikerszülési támogatásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

11. §

- „(1) Ikerszülési támogatást lehet megállapítani annak a törvényes képviselőnek, akinek iker gyermekei születtek.

- (2) *Az ikerszülési támogatást a gyermekek 6 hónapos koráig lehet igényelni.*
- (3) *A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető.*
- (4) *A kérelemhez mellékelni kell:*
 - a) *a gyermekek születési anyakönyvi kivonatának másolatát,*
 - b) *különös méltánylás esetén orvosi igazolást a gyermek állapotáról, a fokozott ápolás szükségességének indoklását feltüntetve.”*

A támogatás 2007. január 1-jétől került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek. 2015-től az ellátás bekerült a rendkívüli települési támogatások körébe. Az ellátást 2018-ban 7 család, 2019-ben 7 család és 2020-ban 11 család, 2021-ben 10 család, 2022-ben 5 család vette igénybe.

A Rendelet szerint:

„Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása céljából folyósítható települési támogatás”

7. §

- (1) *Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a szülő részére folyósítani.*
- (2) *Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át lehet támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.*
- (3) *A súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatására való jogosultság feltételeinek fennállását a Polgármester évente felülvizsgálja.*
- (4) *A kérelemhez mellékelni kell – a 16. § (1) bekezdésében meghatározottakon túl – a súlyos fogyatékos vagy a tartós betegség tényét igazoló okiratot.”*

A támogatást az Önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, előnyben részesítve ez által a rossz szociális helyzetben lévő családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos. A 2018. évben havonta átlagosan 22 fő, 2019-ben 21 fő, 2020-ban 9 fő, 2021-ben 6 fő, 2022-ben pedig 3 fő részesült e támogatási formában.

A Rendelet szövege szerint:

„Táborozási hozzájárulásként megállapítható rendkívüli települési támogatás

12. §

- (1) *Táborozási hozzájárulásban részesíthető az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.*
- (2) *a) A hozzájárulás összege - a (2) bekezdés b) pontja figyelembevételével - a táborozás*

költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.

b) Az egy naptári évben gyermekeként megállapítható támogatás összege nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100%-át.

(3) *Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.*

(4) *A kérelemhez – a 16. § (1) - bekezdésében foglaltakon túlmenően – igazolást kell mellékelni a táborozás helyéről, időpontjáról és költségéről.”*

A táborozási hozzájárulás esetében többnyire az iskolákkal áll kapcsolatban a Szociális és Szociális Intézményi Iroda, hiszen ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Korábban a János utcai napközis tábor kapcsán is sokan igénybe vették a szolgáltatást, de ez lecsökkent, mert ott eleve kérhető kedvezmény. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermekek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. A támogatás évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra. Táborozási hozzájárulás címen, 2018-ban 50 fő, 2019-ben 32 fő, 2020-ban 37 fő, 2021-ben 19 fő, 2022-ben 23 fő részére utaltak ki támogatást.

A Rendelet szerint:

„Nagycsaládosok tankönyvtámogatásaként megállapítható rendkívüli települési támogatás

13. §

(1) *Az 1. § (5) bekezdésében meghatározott fiatal felnőttet tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.*

(2) *A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”*

A nagycsaládosok tankönyvtámogatására azon fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár. 2018-ban 32 fő, 2019-ben 27 fő, 2020-ban 20 fő, 2021-ben 11 fő, 2022-ben 11 fő részesült ebben a támogatásban.

13. sz. táblázat: **2018.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	7	750
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	22	2 201
Táborozási hozzájárulás	50	869
Tankönyvtámogatás	32	619

**fő/hó*

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

14. sz. táblázat: **2019.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	7	700
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	21	1 348
Táborozási hozzájárulás	32	691
Tankönyvtámogatás	27	539

*fő/hó

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

15. sz. táblázat: **2020.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	11	1 200
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	9	795
Táborozási hozzájárulás	37	692
Tankönyvtámogatás	20	399

*fő/hó

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

16. sz. táblázat: **2021.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	10	1 050
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	6	527
Táborozási hozzájárulás	19	404
Tankönyvtámogatás	11	216

*fő/hó

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

17. sz. táblázat: **2022.** évben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
Ikerszülési támogatás	5	500
Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása *	3	333
Táborozási hozzájárulás	23	614
Tankönyvtámogatás	11	199

*fő/hó

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

A táblázatban összefoglalt támogatási formákat az Önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv az öregségi nyugdíj legkisebb összege (28.500,- Ft/fő/hó) körüli egy főre jutó jövedelem, valamint az öregségi nyugdíj 135%-t, 145%-t meg nem haladó jövedelem.

2.3. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), alapján nyújthatók. E jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

„Gyermekek otthongondozási díja

38. § (1) *Gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban együtt: szülő), aki*

a) a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről (ezen alcím vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadott gyermek a továbbiakban együtt: gyermek), vagy

b) a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

... ”

„Ápolási díj

40. § *Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.*

41. § (1) *Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], továbbá az (1a) és (1b) bekezdésben meghatározott személy, ha*

a) állandó és tartós ápolásra, gondozásra szoruló

aa) súlyosan fogyatékos, vagy

ab) tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi, és b) az a) pont szerint ápolott személyre tekintettel a gyermekek otthongondozási díjára való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.

... ”

„Közgyógyellátás

49. § (1) *A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.*

....

50. § (1) *Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra*

a) az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;

...

h) az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

... ”

Az ápolási díj, valamint a közgyógyellátás megállapítására 2013. január 1-től, a gyermekek otthongondozási díjának megállapítására 2019. január 1-től a Kormányhivatal jogosult. Mindkét ellátási forma az egészségkárosodásból fakadó nehézségekben segít. Az ápolási díj a hozzátartozó jövedelem-kiesését hivatott pótolni, a közgyógyellátás a gyógyszerkiadások csökkentésére szolgál.

Az Önkormányzat az Szt. fenti két ellátásán kívül, önként vállalt feladatként súlyos fogyatékos vagy tartósan beteg gyermek esetén a súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek támogatása

céljából folyósítható települési támogatással, illetve a magas gyógyszerköltségek okán megítélt települési támogatással igyekeznek segíteni a családok helyzetét.

2.4. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDJAI, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében étkezési és egyéb térítési díjakat Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Szolgáltatási Rendelet) szabályozta a 2022. évben az alábbiak szerint:

A Szolgáltatási Rendelet 3. számú mellékletének 2022. június 30-ig hatályos szövege szerint:

„Bölcsődei ellátás és szolgáltatások személyi térítési díjai”

	A	B
1.	Személyi térítési díj	
2.	Gyermekétkeztetés	690,- Ft/fő/nap
3.	Gondozás	165,- Ft/fő/nap
4.	Gyermekétkeztetés és gondozás együtt	855,- Ft/fő /nap
5.	Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	290,- Ft/fő/nap
6.	Nyújtott nyitva tartás	1 080,- Ft/óra
7.	Időszakos gyermekfelügyelet	400,- Ft/óra
8.	Baba-mama muzsika	800,- Ft/alkalom
9.	Száraz só terápia	600,- Ft/alkalom
10.	Játékos gyermek torna	600,- Ft/alkalom
11.	Otthoni gyermekgondozás	a) az első gyermek után a fizetésre kötelezett nettó jövedelmének 10%-a 5 Ft-ra kerekítve b) minden további gyermek után az a) pontban meghatározott összeg 20%-a, 5 Ft-ra kerekítve
12.	Fejlődésvizsgálat, tanácsadás	6 000,- Ft/alkalom
13.	Egyéni komplex fejlesztés	4 000,- Ft/alkalom
14.	Kiscsoportos komplex képességfejlesztés	10 000,- Ft/alkalom

A Szolgáltatási Rendelet 3. számú melléklete 2022. július 1. napjától hatályos szövege beépítésre került az 1. számú mellékletbe. A Bölcsődei ellátás és szolgáltatás díjait a melléklet 13- 23 sorai tartalmazzák az alábbiak szerint:

		A	C	D	E
1	ellátási forma	típus	önköltség egy egységre 5 Ft-ra kerekítve (Ft)	számított intézményi térítési díj (Ft)	megállapított intézményi térítési díj 5 Ft-ra kerekítve (Ft)
13	Bölcsőde	Bölcsődei gyermekétkeztetés (1 nap)	3 062	1 393	710
14		Bölcsődei gondozás (1 nap, ténylegesen igénybe vett nap esetén)	18 740	7 334	165
15		Időszakos gyermekfelügyelet (1 óra)	750	750	400
16		Nyújtott nyitva tartás (1 óra+vacsora)	1 080 + 290	1 081+ 290	1 080 + 290
17		Baba-mama muzsika (1 alkalom)	935	937	800
18		Száraz só terápia (1 alkalom)	615	614	600
19		Játékos gyermek torna (1 alkalom)	710	708	600
20		Otthoni gyermekgondozás (1 hónap)	13 830	13 831	13 830
21		Fejlesztésvizsgálat, tanácsadás (1 alkalom)	7 820	7819	6 000
22		Egyéni komplex fejlesztés (1 alkalom)	4 120	4 120	4 000
23		Kiscsoportos komplex képességfejlesztés (1 alkalom)	3 470	3 471	2 500

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége a Szolgáltatási Rendelet alapján:

„8. § (6) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért és / vagy gondozásért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A köznevelési intézményekben az étkezési térítési díjat 2022. évben, a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 3/2017. (III. 27.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: 3/2017. (III. 27.) Ök. rendelet) tartalmazza.

A 3/2017. (III. 27.) Ök. rendelet 2022. január 1. napján hatályos szövege szerint:

„Az étkezési térítési díj

2. § A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj a szolgáltatók által szerződésben biztosított

nyersanyagár ÁFA-val növelt összegénél kisebb összegben kerül megállapításra. A személyi térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:

- a) Óvodai ellátás
 - aa) napi háromszori étkezés 520 Ft
 - ab) napi kétszeri étkezés 440 Ft
 - ac) csak ebéd 365 Ft
- b) Általános iskolai ellátás
 - ba) napi háromszori étkezés 690 Ft
 - bb) csak ebéd 445 Ft
- c) Szerb Antal Gimnázium
 - ca) ebéd 445 Ft

A 3/2017. (III. 27.) Ök. rendelet 2022. szeptember 1. napján hatályos szövege szerint:

„Az étkezési térítési díj

2. § A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat tulajdonában álló köznevelési intézményekben az intézményi térítési díj az intézmény típusától függően az alábbiak szerint kerül megállapításra:

- a) Óvodai ellátás
 - aa) csak ebéd 330 Ft
 - ab) napi kétszeri étkezés 400 Ft
 - ac) napi háromszori étkezés 470 Ft
- b) Általános iskolai ellátás
 - ba) csak ebéd 400 Ft
 - bb) napi háromszori étkezés 625 Ft
- c) Gimnázium
 - ca) ebéd 400 Ft

Az igénybe vehető kedvezmények a köznevelési intézmények esetében a Gyvt. által biztosítottak:

„Gyermekétkeztetés

21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében,
- b) az óvodában,
- c) a nyári napközis otthonban,
- d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,
- e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,
- f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a)–f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],
- g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde, mini bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az Nktv. 30. § (1) bekezdése szerinti nyári szünet és az Nktv. 30. § (4) bekezdése szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).

(2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.

Intézményi gyermekétkeztetés

21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkeztést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkeztést kell biztosítani.

(2) Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a települési önkormányzat

aa) az általa fenntartott bölcsődében, mini bölcsődében és óvodában, továbbá

ab) a közigazgatási területén a tankerületi központ, illetve a szakképzési centrum (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) részeként működő nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben,

b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,

c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben.

(4) A bentlakásos intézményben az intézményi gyermekétkeztetés keretében biztosítani kell

a) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon a reggeli és vacsora főétkeztést, és

b) az óvodai nevelési napokon és az iskolai tanítási napokon kívül a reggeli, ebéd és vacsora főétkeztéseket, valamint a tízórai és uzsonna kísétkeztéseket.

(5) A (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a szakosított szociális ellátást nyújtó és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmény az intézményben elhelyezett gyermekek részére,

b) a települési önkormányzat a közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott kollégiumban elhelyezett gyermekek részére,

c) az elhelyezést nyújtó intézmény fenntartója a b) pont alá nem tartozó bentlakásos nevelési-oktatási intézményben elhelyezett gyermekek részére.

(6) A főváros közigazgatási területén a köznevelési fenntartó által fenntartott nevelési-oktatási intézményben, illetve szakképző intézményben - a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével - az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést a kerületi önkormányzat biztosítja. A fővárosi önkormányzat köteles biztosítani az (1) és a (4) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést azon nevelési-oktatási intézményben, amely saját tulajdonában álló ingatlanban működik.

(7) A tantermen kívüli, digitális munkarendben megszervezett nevelés-oktatás, óvoda esetében a nevelési évben munkanapra az Nkt. 30. § (5) bekezdése alapján elrendelt rendkívüli szünet, valamint bölcsőde és mini bölcsőde esetében a nevelési évben munkanapra elrendelt rendkívüli zárvaratartás időtartama alatt, kivéve ha az adott időtartamban a 21/C. §-ban foglaltak szerint szünidei gyermekétkeztetést kell biztosítani, az intézményi gyermekétkeztetést a szülő, más törvényes képviselő kérelmére - elvitel vagy kiszállítást formájában - az (1)-(6) bekezdés szerint kell biztosítani.

(8) Ha a gyermek, tanuló a lakóhelyétől, tartózkodási helyétől eltérő településen jár bölcsődébe, mini bölcsődébe, köznevelési vagy szakképző intézménybe, és a szülő, más törvényes képviselő a gyermek számára az intézményi gyermekétkeztetést igényli, akkor azt a (7) bekezdés szerinti időtartam alatt a feladatellátásra kötelezett szerv helyett a gyermek, tanuló lakóhelye, tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat biztosíthatja.

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

(3) Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és (2) bekezdés b) pontja szerinti ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben vagy szakképző intézményben nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, illetve szakképzésben részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

(4) Az (1) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülői, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) a (3) bekezdés szerinti gyermeket,

c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5) A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre való jogosultság megállapítását, ha az (1) vagy (2) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (1) bekezdés a) pont ac) alpontja és a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.

(6) Az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés gyermekenként csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Ha a szakképzési munkaszerződés alapján duális képzőhelyen folytatott szakirányú oktatásban részt vevő személy már jogosult ingyenes vagy kedvezményes étkeztetésre, ugyanazon étkeztetés tekintetében az (1) és (2) bekezdés szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést nem veheti igénybe.

(8) A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt nem jogosult ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre.

(9) Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.”

18. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2018. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	121	0
Óvoda	1 197	0
Általános Iskola	165	1 129
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	85
Összesen	1 483	1 214

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

19. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat 2019. év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	127	0
Óvoda	1057	0
Általános Iskola	143	794
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	0
Összesen	1 327	794

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

20. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat **2020.** év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	98	0
Óvoda	786	0
Általános Iskola	80	797
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	51
Összesen	964	848

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

21. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat **2021.** év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	107	0
Óvoda	793	0
Általános Iskola	94	972
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	47
Összesen	994	1 019

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

22. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összefoglaló táblázat **2022.** év

Intézménytípus	100 %-os kedvezményben részesülők száma	50 %-os kedvezményben részesülők száma
Bölcsőde	113	0
Óvoda	845	0
Általános Iskola	65	1386
Gimnázium, Szakiskola, Szakközépiskola	0	0
Összesen	1 023	1386

Forrás: Polgármesteri Hivatal Költségvetési és Pénzügyi Iroda

2015 szeptemberétől az a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek, aki olyan családban él, ahol az egy főre jutó havi jövedelem – a szülők nyilatkozata alapján – nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabérszemélyi jövedelemadóval és a társadalombiztosítási járulék összegének 130%-át ingyenesen étkezhet. E jogszabályváltozás hatása 2016. évben ugrásszerűen megemelkedett a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, legmarkánsabban a 2018-as évi adatok előtt tükröződött. 2021-ben az étkezést igénylők 72%-a vett igénybe valamilyen kedvezményt, mely a 2019. évi csökkenéshez képest visszatérés a 2018. évi arányhoz. 2022-ben az 50%-os kedvezményes étkezésben részesülő gyerekek száma az előző évhez képest növekedett, de még mindig nem éri el a 2018-as adatokat. Az összes étkező száma azonban még mindig nem éri el a 2018-as adatokat.

A kedvezményes étkezés lehetősége 2016-ban – a Gyvt. alapján – kibővült a szünidei gyermekétkeztetéssel, mely a legrászorultabb családok gyermekeinek biztosítja szünidő alatt a napi egyszeri meleg ételt, továbbá a háborús helyzet miatt az Ukrajnából érkezők számára az igény benyújtásától számított fel éven belül. Ez utóbbira nem volt igény.

„Szünidei gyermekétkeztetés

21/C. § (1) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és

b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

(2) A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,

b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára

ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,

bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.”

23. számú táblázat: Szünidei étkezést igénybe vevők száma

Igénybe vevők száma					
	2018	2019	2020	2021	2022
Tavaszi	18	16	1	14	8
Nyári	22	21	0	14	8
Őszi	15	10	12	9	0
Téli	28	15	18	20	6

Forrás: Polgármesteri Hivatal Szociális és Szociális Intézményi Iroda

Az igénybevételre jogosultak közül a ténylegesen igénybe vevők száma a nyári és a tavaszi szünetben volt a legmagasabb. A nyári szünet alatt az Önkormányzat ösztönzi a János utcai tábor igénybevételét, erre felhívja az érintett családok figyelmét.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A Gyvt. 39-40. §- a szabályozza a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekjóléti központ feladatait. A 2021. január 1-én hatályos szöveg szerint:

„Gyermekjóléti szolgáltatás

39. § A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(3a) A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,

cb) szociális alapszolgáltatások igénybevételét,

cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,

- cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy
- ce)
- d)-e)
- (5)

39/A. § (1) Egyszemélyes család- és gyermekjóléti szolgálat nem vehet részt az e Fejezet szerinti feladatok ellátásában, ha az érintett gyermek szülője a szolgáltatást nyújtó személy maga, a fenntartó önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, jegyzője vagy aljegyzője.

(2) Család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ nem vehet részt az e Fejezet szerinti feladatok ellátásában, ha az érintett gyermek szülője a szolgálat, központ szakmai vezetője vagy intézményvezetője, a fenntartó önkormányzat polgármestere, alpolgármestere, jegyzője vagy aljegyzője.

(3) Elfogult az a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó személy, akitől nem várható el az eset tárgyilagossága megítélése.

(4) Az összeférhetetlenséggel vagy elfogultsággal érintett személy, vagy a szolgálat, központ vezetője köteles azt bejelenteni az ok tudomására jutásától számított 5 munkanapon belül a család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalnak. A szolgáltatás igénybe vevője az összeférhetetlenséget vagy elfogultságot bármikor bejelentheti a család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ székhelye szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatalnak. A fővárosi és megyei kormányhivatal megvizsgálja a bejelentés megalapozottságát, és ha szükséges, kijelöli az e Fejezet szerinti feladatokat ellátó szolgálatot, központot vagy személyt.

(5) Az összeférhetetlenséggel vagy elfogultsággal érintett szolgáltatást nyújtó személy az igénybe vevő felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének köteles eleget tenni az összeférhetetlenség, elfogultság fennállása esetén is.

Család- és gyermekjóléti szolgálat

40. § Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) - keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait.

(1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.

(2) A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c) az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,

d) szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre környezettanulmányt készít,

g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

- h)
 - i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
 - j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,
 - k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.
- (3)
(4)
(5)

Család- és gyermekjóléti központ

- 40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.
- (2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl
- a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít
 - aa) utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát,
 - ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
 - ac) - ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát,
 - ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
 - ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
 - af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát,
 - ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;
 - b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
 - ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
 - bb) javaslatot készít a veszélyeztettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
 - bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
 - bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
 - be) utógondozást végez - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
 - bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;
 - c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára;
 - d) elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.

(3) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont ad) alpontja, valamint a (2) bekezdés b) és c) pontja szerinti feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.

(4) A gyermekjóléti központ a (2) bekezdés a) pont aa)-ac) és ae)-af) alpontja szerinti feladata, valamint a szupervízió az Szt. 122/A. §-a szerinti, szolgáltatások intézményen kívüli szervezet által történő ellátásának szabályai szerint is biztosítható.

(5) A család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ a szolgáltatással érintett

a) gyermek tekintetében a Gyvt. 139. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást,

b) nagykorú személy tekintetében az Szt. 20. §-a szerinti nyilvántartást vezeti.

(6) A 139. § (1) bekezdés szerinti adattartalmú nyilvántartás a változások nyomon követhetőségét biztosító elektronikus úton is vezethető.

(7) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központ az Szt. 64. § (9) bekezdése szerinti fogyatékosügyei tanácsadást is biztosít. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a kijelölésről szóló közleményt az általa irányított minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon teszi közzé.”

A Gyvt. előírása alapján a járasszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni.

Az Önkormányzat által fenntartott Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központon (1163 Budapest, Cziráki utca 22. - a továbbiakban: Intézmény) belül működő két szakmai egység a Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat) a jogszabályoknak megfelelő munkamegosztásban végzi feladatát.

A Szolgálaton belül is 2 csoportot hoztak létre, így a hagyományos családsegítést a Családsegítő Csoport, a gyermekjóléti alapellátást pedig a Gyermekjóléti Csoport végezi. A csoportok nem zártak, van „átjárás”, indokolt esetben a családsegítő munkatársak a másik csoport tevékenységét is ellátják. Segítséget jelentenek a családsegítők részére a Központ esetmenedzserei, akik szakmai segítséget, konzultációs lehetőséget biztosítanak a kiemelt gyermekvédelmi eseteknél.

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai

A Szolgálat minden XVI. kerületben élő egyén, család, közösség számára nyitott, szolgáltatásai állampolgári jogon, önkéntes alapon vehetők igénybe, illetve veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatos jelzésekre kötelező a kapcsolatfelvétel az érintett gyermekekkel, családokkal. Az alapellátás keretében segítséget nyújt szociális, mentálhigiénés, életvezetési, foglalkoztatási, lakhatási ügyekben.

A Szolgálat látja el a gyermekjóléti alapellátó tevékenységet, működteti a gyermekvédelmi jelzőrendszert. A hatósági jellegű gondozó tevékenység a Központ feladata, ahol a Szolgálatnak is lehet szerepe, kaphat részfeladatokat.

Jelen „Átfogó Értékelés” a Szolgálat feladatai közül elsősorban a Gyermekjóléti Csoport tevékenységével foglalkozik.

Család- és gyermekjóléti szolgálat a települési önkormányzatok feladatkörében a lakóhely szintű minimumszolgáltatásokat, általános segítő feladatokat kell, hogy biztosítsa. Alaptevékenység a családgondozás, mely számos egyéb segítségnyújtási formával egészül ki.

Egyik fontos cél a veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése.

Ennek ellenére a Szolgálat gondozásába került családok nagy számban veszélyeztetettek.

Gyermekek veszélyeztetettségének okai:

A Szolgálat gondozásába került gyermekek nagy számban veszélyeztetettek. A veszélyeztetettségéről beérkezett jelzést követően a családsegítő felveszi a kapcsolatot az érintett gyermek/gyermek családjával, és elkezdődik az együttműködésen alapuló segítő munka, melynek célja az észlelt veszélyeztetettség enyhítése, megszüntetése.

1. ábra: A veszélyeztetett kiskorúak száma a veszélyeztetettség fő oka szerint

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

A gondozás és a jelzések alapja sokféle veszélyeztetettség ok lehet. A fenti ábra a vezető okok alapján történő megoszlást mutatja, melynek mentén zajlottak a gondozási folyamatok. Természetesen a gyermekvédelmi problémák sokrétűek, minden gondozott család speciális problémahalmazzal rendelkezik, egy vezető ok kiválasztása sokszor nem életszerű, de a statisztika és áttekinthetőség miatt fontos.

A vezető okok a környezeti főcsoportba sorolhatóak: a nevelési probléma (6), illetve a családi konfliktus (70, amely növekedést mutat 2021-hez viszonyítva), a gyermek családon belüli bántalmazása (14), a szülők, család életvitelének (2), a gyermek elhanyagolása (15), voltak azok az okok, melyek a gyermekeket veszélyeztették. Ide sorolható még a kortárs csoport negatív hatása (1), vagy az elégtelen lakáskörülmények (9), amely arányaiban növekedést mutat az elmúlt évekhez képest).

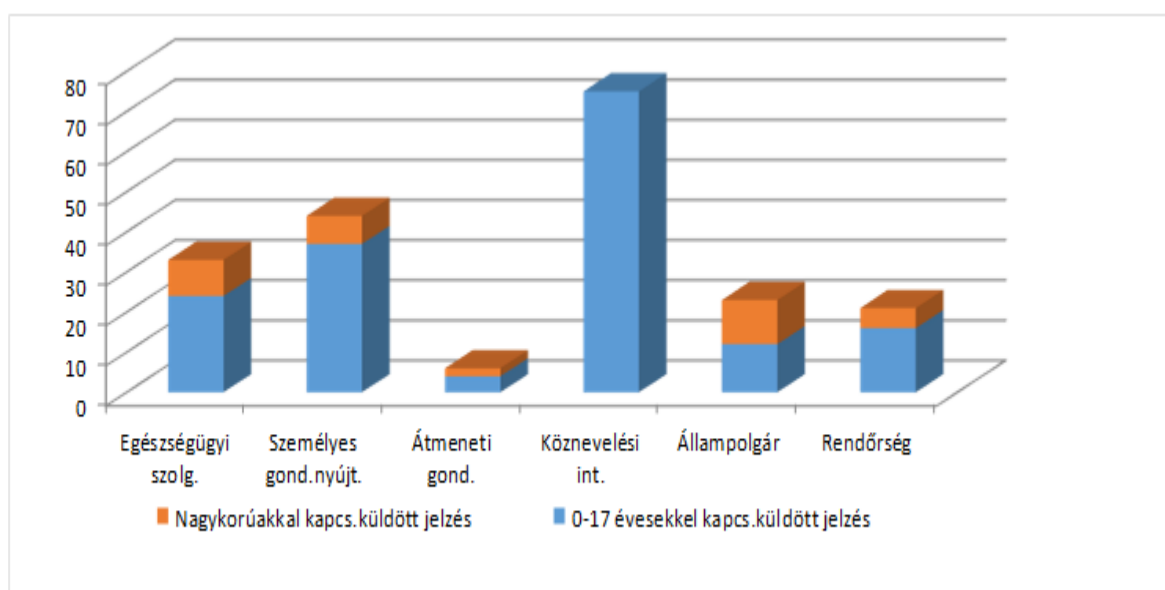
Az általuk kezelt problémák közül a magatartási főcsoportba sorolható okok között szerepel

például a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség (6), valamint a tankötelezettség mulasztása (4). Ezek után következnek csak az elsődleges veszélyeztető tényezőként anyagi főcsoportba tartozó gyermekek (2).

Az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése és azok mihamarabbi enyhítése, megoldása érdekében az állam a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerének keretében **észlelő- és jelzőrendszert** működtet.

A tárgyévben az észlelő és jelzőrendszer által küldött jelzések száma (halmozott adat) 195.

2. ábra: A Szolgálathoz beérkezett jelzések száma 2022-ben

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

A 2018 óta a Szolgálathoz érkező, gyermekeket érintő jelzések száma a következőképpen alakult: 2018: 431, 2019: 854, 2020: 440, 2021: 185, 2022: 195. 2022-ben a köznevelési intézmények láttak el az intézményt a legtöbb jelzéssel (75), kapcsolatuk az intézményekkel a legaktívabbnak mondható. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók - más család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ- is gyakran küldtek jelzést (37), legtöbbször esetátadás keretében kerül hozzájuk egy korábban máshol gondozott család, akik a kerületbe költöztek. Az egészségügyi szolgáltatók közül a védőnők 13 esetben jeleztek. Átmeneti gondozást biztosító intézmények 4 esetben küldtek jelzést. Lecsökkent a járási hivatal gyámhivatalából érkező, főleg a felnőtt korosztályt érintő jelzések száma.

3.1.2. A JELZŐRENDSZER TAGJAIVAL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése a Szolgálat feladatai közé került a jogszabályi változásokkal. A Központnak szakmai támogatást kell nyújtania a Szolgáltatnak, a jelzőrendszeri munkája segítése, koordinálása érdekében is.

Az év során a Központ fogadta a Szolgálat megkeresését, amennyiben az a jelzőrendszer működtetése körében a Központ feladatkörébe tartozó, vagy szakmai támogatást igénylő esetről szerzett tudomást.

A Központ a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében koordinálja a területén működő jelzőrendszer munkáját. A feladatellátás érdekében a Központ munkatársai közül jelzőrendszeri tanácsadót jelölt ki.

➤ *SZAKMAKÖZI MEGBESZÉLÉS*

A *szakmaközi találkozások* a jelzőrendszer működéséhez és a szociális- és gyermekjóléti munkában érintettek személyes kapcsolatainak kialakításához, megerősítéséhez fontos eszköz, illetve a közös munkánkat érintő változások, új információk megosztására ad lehetőséget. Megtartásukat jogszabály írja elő.

2022-ben 7 alkalommal szerveztek szakmaközi megbeszélést. A szakmaközi megbeszélések témái: „A települési támogatások igénylésével összefüggő változások”, „Az észlelő-és jelzőrendszer tagjainak együttműködése a hozzátartozók közötti erőszak érintettjeinek kapcsán”, „A szülő felügyelet gyakorlásának kérdései a köznevelési intézmények szemszögéből”, „Az egészségügyben dolgozó szakemberek jelzőrendszeri tevékenysége és feladatai, együttműködés a jelzőrendszeren belül”, „Az utazó gyógypedagógus szerepe, működése kerületünkben”, „Az iskolapszichológusok, óvodai-iskolai szociális segítők együttműködése”, és „Az Ukrajnából menekült családok, gyermekek esetében felmerült gyermekvédelmi problémák áttekintése az egészségügy és a hatóság valamint a segítő szakemberek szemszögéből” címmel.

A Szolgálat által tartott szakmaközi megbeszélések során a Központ esetenmenedzserei mellett jelen volt az Önkormányzat Szociális és Szociális Intézményi Irodájának vezetője, a XVI. Kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (a továbbiakban: KESZ) vezető védőnője, a XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde (a továbbiakban: Egyesített Bölcsőde) vezetője, a BFKH XVI. kerületi Gyámügyi Osztályának ügyintézői, a Szolgálat családsegítői.

Az intézmény szakmai törekvése többek között a jelzőrendszer működéséhez és a szociális- és gyermekjóléti munkában érintettek személyes kapcsolatainak kialakítása, megerősítése, illetve a közös munkát érintő változások, új információk megosztása, melyhez kiváló alkalmat nyújtottak szervezett szakmaközi megbeszélések.

➤ *ÉVES TANÁCSKOZÁS*

A 2022-es év jelzőrendszeri működéséről szóló éves szakmai tanácskozás 2023. február 23-án került megrendezésre, összesen 154 fő jelenlétével.

A témaválasztásban évről évre azt keresik, amit aktuálisnak érzékelnek az intézményekkel való kapcsolattartásban. Ebben az évben az ADHD (figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar) került a fókuszba, ami valójában nem gyermekvédelmi téma, de igen könnyen azzá válik: mert a közösségekben, a családokban élő – diagnózist nem feltétlenül kapott, de a sajátosságokat mutató gyermek környezetét sokszor tanácstalanság és frusztráció jellemzi, amiből könnyen elutasítás és kirekesztés, vagy akár deviancia lesz. És innen már a gyermekvédelem is érintett.

A tanácskozás keretében négy szakmai műhelyt hirdetett meg a következő címekkel és műhelyvezetőkkel:

1. **„Hogyan tudunk jól segíteni?”** – Dr. Madarassy-Szűcs Anna pszichiáter, a Vadaskert Alapítvány Gyermek- és ifjúságpszichiátriai kórház és szakambulancia munkatársa.

2. **„Az ADHD vizsgálatának szempontjai”** - a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat 16. kerületi tagintézményének munkatársai: Dr. Katona Györgyi pszichológus és Nádor Erika gyógypedagógus.
3. **„Eltérő lehetőségek, közös gondok- Az ellátási rendszerek beavatkozási lehetőségei és kihívásai az atipikus gyermekek esetében”** - Bethesda Gyermekkórház két szakembere: Dr Velkey Kinga- gyermekpszichiáter szakorvos és Fekete Adrienn- szociális munkás, mentálhigiénés szakember.
4. **„A(típus) találkozás – kerekasztal beszélgetés”** - Körtélyesi Andrea gyógypedagógus, Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény; Pordán Gyöngyvér gyógypedagógus, utazó gyógypedagógus hálózat munkaközösség vezetője, Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola és EGYMI; Farkas Edit pszichopedagógus, autizmus szakirányú gyógypedagógus, Molnár Ádám óvodai és iskolai szociális segítő moderálásával.

➤ *ESETMEGBESZÉLÉS, ESETKONFERENCIA*

Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében.

2022-ben 4 esetkonferencia és 12 esetmegbeszélés volt az intézményben. Az esetkonferenciák célja az adott gyermekkel foglalkozó, különböző szakmák képviselői és a család közti információcsere, és közös gondolkodás az adott probléma minél hatékonyabb megoldása érdekében. Többnyire olyan esetben kerül sor a megrendezésére, ha a gyermek veszélyeztetettsége olyan mértékben megnő, mely szükségessé teszi az azonnali beavatkozást, vagy az eset kapcsán több szakma képviselői érintettek, így a megfelelő cselekvési mód egyeztetése, a munkamegosztás összehangolása elengedhetetlen a hatékonysághoz. Az eredményes szociális segítőmunka, a valódi változások csak a rendelkezésre álló erőforrások bevonásával, folyamatos összehangolásával történhetnek meg.

3.1.3. *PREVENTÍV PROGRAMOK*

A Szolgálat preventív tevékenységével nagy létszámban éri el a gyermekeket és a felnőtteket egyaránt. Célja, hogy klubjai segítségével megelőzze a problémák kialakulását, tartalmas és értelmes szabadidős tevékenységet kínáljon a kerület lakosai részére. Figyelemmel kísérik a lakossági igényeket, próbálják ezekre reagálva összeállítani kínálatukat, kiemelten figyelve a sérülékenyebb társadalmi csoportokra (idősek, kamaszok, kisgyermekes családok, fogyatékkal vagy krónikus betegséggel élők).

Célzottan próbálják elérni a valamilyen szempontból veszélyeztetett gyermekeket is, hiszen minél korábban történik a beavatkozás, a gyermek optimális fejlődéséhez való hozzájárulás, vagy a szükséges korrekció, annál hatékonyabb lesz a munka, és annál ritkább lesz a későbbiek során esetlegesen jelentkező, nagy társadalmi károkat okozó deviancia.

Az **„Átfogó Értékelés”** a Szolgálat preventív programjai közül a gyermekeknek, fiataloknak szóló programokat ismerteti.

➤ *Szünidei Napraforgós Napok*

A nyári szünet kezdetén 1 hetes, napközbeni elfoglaltságot biztosító, szabadidős programokat szerveztek a 6-12 éves, iskolai korosztálynak, hozzájárulva ezzel a családok, szülők szünidei

gyermekfelügyeleti problémájának megoldásához is. A 2022-es év programjai közt szerepeltek kedvenceink: az Orczy parki játék, Szabaduló szoba látogatása, lézerharc, Tarzan park, Fővárosi Állat- és Növénykert, Csodák palotája.

A tábor **5 napon keresztül tartott, minden nap 31 gyermeket** fogadott a tábor.

➤ *Mama-baba klub*

A Baba-mama klub régi hagyomány az intézményben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak a szülők visszajelzései szerint nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, illetve óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során is a közösséghez való tartozás, az izoláció csökkentése. A programot 2022. évben ugyan már 132 alkalommal tudták megtartani 224 érdeklődővel, azonban még mindig kihívást jelent, hogy a kikerülő gyermekek miatt évről évre újra ki kell építeniük a „csapatot”.

➤ *Kamasz klub*

A kamasz korosztálynak hetente szervezett program során alkalmuk nyílt a fiataloknak a saját korosztályuk problémáiról történő beszélgetésekre. A veszélyeztetett, ellátásukba kerülő családok gyermekeinek részvétele a klubban speciális eszköztárat kíván a klub vezetőitől és szüntelen újratervezést, ugyanakkor jelentős kiegészítése a családsegítésnek.

A 2022-es évben 31 csoportfoglalkozást tartottak 223 fő forgalmi adattal. Ez 27 kamasz klubtagot jelent (halmozatlan adat).

➤ *Kamasztábor*

A Napraforgós Napok 2. hetében már második éve a kamaszoknak szervezek programokat. Tapasztalatuk szerint a középiskolai korosztály is igényelné még a szervezett nyári programokat, de saját korosztályával. Így 2022-ben is a 12-17 évesek külön, nekik szervezett héten voltak együtt. Még nagyobb élmény, ha elutazik a csapat. 2022-ben a tábor helyszíne Budapest és Diósjenő volt. A tábor profilja személyiségfejlesztő jellegű csoportfoglalkozások voltak, élményekkel, kirándulásokkal egybekötve. A fiatalok a sok-sok egymással töltött idő mellett szívesen kapcsolódtak be az ebédfőzésbe, pingpong és darts bajnokságba, kirándulásba. Legnagyobb élményük az esti záró tábortűz és megosztó kör volt.

A tábor 5 napon keresztül tartott, 18 fiatal részvételével.

➤ *Társasjáték klub*

2022 novemberében újra indult a társasjáték klub, melynek célja volt, hogy a 9-12 éves gyerekeknek is kínáljunk találkozási lehetőséget és jó programokat.

Év végéig 8 klubfoglalkozás volt összesen 40 résztvevővel.

➤ *VakációZoo tábor*

A 2022-es évben lehetőséget kaptak arra, hogy 20, 1-8. osztályos kerületi gyermeket elkísérjenek a Fővárosi Állat- és Növénykert díjmentes táborába, 5 napon keresztül.

A napközis táborba jelentkező gyermekek hétfőtől péntekig részesei lehettek az Állatkert életének: bepillanthattak az itt dolgozók munkájába, élménydús zoopedagógiai foglalkozásokon vehettek részt, állatbemutatókon okosodhattak, kézműves programokon alkothattak. A táborok oktatási-nevelési célja az iskolában megszerzett ismeretek, készségek játékos felelevenítése és gyakorlása, speciális állatkerti környezetben, érdekességekkel színesítve. A tábor csoportjait és foglalkozásait szakképzett állatkerti munkatársak és elhivatott pedagógusok vagy pedagógushallgatók vezették, munkatársaik minden programon kísérték a kerületi gyermekeket. A táborozóknak tízórait, meleg ebédet és uzsonnát biztosítottak.

A tábor 5 napig tartott, 16 kerületi gyermeket tudtak eljuttatni és kíséni.

➤ *Munkatársak gyermekeinek rendezett tábor*

"Más szemmel a világ" címmel harmadszorra rendezték meg családi táborukat, idén az érzékenyítés témakörében. A sok játék mellett olyan interaktív előadásokban is részt vehettek a gyerekek, melyek a különböző problémákban érintett, fogyatékkal élő emberek hétköznapjairól és annak megkönnyítéséről szólt. Így találkozhattak a Lámpás és a Nem Adom Fel Alapítványokkal és kutyaterápiás foglalkozás keretében Bodza, és Bambusz kutyákkal is.

A tábor 5 napján 15 gyermek felügyeletét biztosították és kínáltak számukra tartalmas programokat, míg a szüleik munkájukat végezheték.

➤ *Interaktív programsorozat kamaszkorról szülőknek*

A szolgálat egyre több olyan esettel foglalkozott 2022-ben, ahol a jelzés kamaszkori panaszokról szólt. Egy családsegítő kolléga három alkalmas programsorozatot szervezett azon szülők számára, akik kamasz gyermeket nevelnek - nem kis gonddal. Az interaktív program első alkalmán Kamasz-körkép címmel gyermek-és ifjúságpszichiáter tartott előadást. A második alkalommal egy klinikai szakpszichológus felelt a szülők kérdéseire. Az utolsó programon pedig a szülők kiscsoportos műhelymunkában, saját élmény feldolgozásával foglalatostkodtak. A program nagyon jó visszajelzéseket kapott a résztvevő szülőktől.

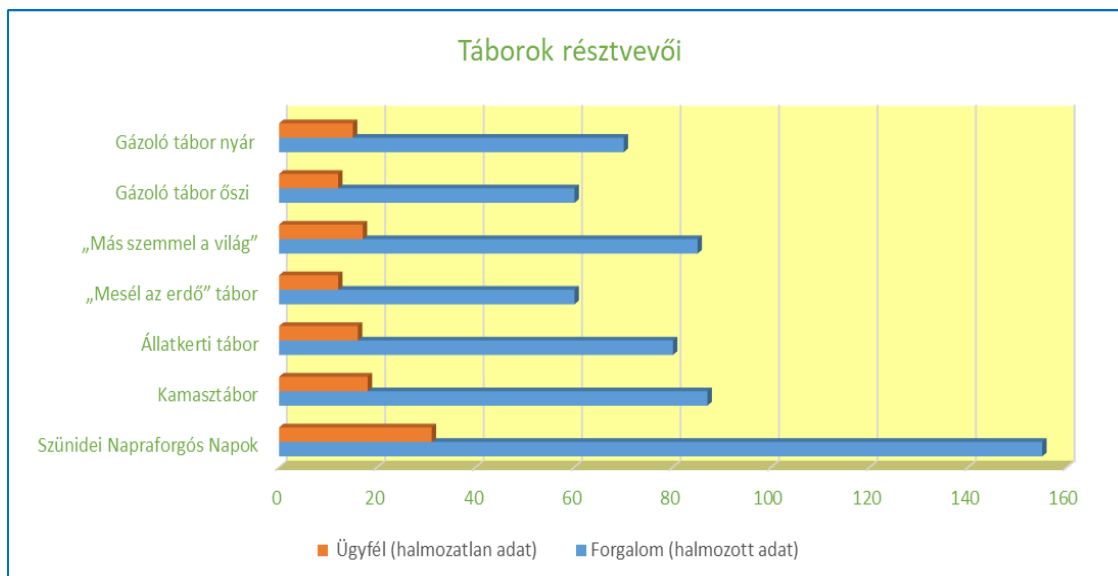
A programsorozat átnyúlt a 2023-as év elejére is, de 2022-ben két alkalmat tartottak összesen 18 ügyfél részvételével, forgalmi adat 27.

24. sz. táblázat: Szociális kompetencia-fejlesztő táborok **2022.** évben

Táborok neve	Tábornapok száma	Forgalom (halmozott adat)	Ügyfél (halmozatlan adat)
Szünidei Napraforgós Napok	5	155	31
Kamasztábor	5	87	18
Állatkerti tábor	5	80	16
„Mesél az erdő” tábor	5	60	12
„Más szemmel a világ”	5	85	17
Gázoló tábor őszi	5	60	12
Gázoló tábor nyár	5	70	15
Összesen	35	597	121

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

3. sz. ábra: Szociális kompetencia-fejlesztő táborok 2022. évben

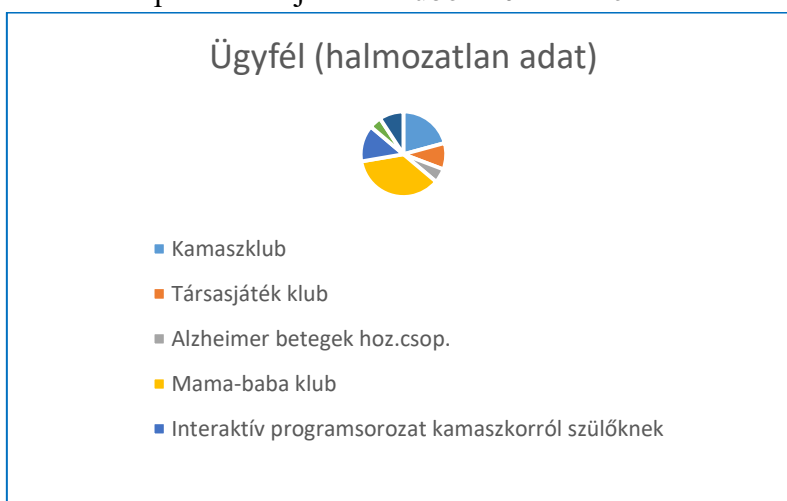

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

25. sz. táblázat: Szociális kompetencia-fejlesztő klubok 2022. évben

Klubok/foglalkozások NEVE	Foglalkozások (alkalmak) száma	Forgalom (halmozott adat)	Ügyfél (halmozatlan adat)
Kamaszklub	31	223	27
Társasjáték klub	8	40	13
Mama-baba klub	32	224	47
Interaktív programsorozat kamaszkorról szülőknek	2	27	18
Tisztás- addikció prevenciók foglalkozások	2	6	6
Gázoló kiránduló klub	8	48	12
Összesen	92	624	130

4. sz. ábra: Szociális kompetencia-fejlesztő klubok 2022. évben

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

A Központ feladatai

- A gyermek *veszélyeztettségének megszüntetése*, a gyermek *védelme érdekében* a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó **hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek**;
- **Speciális szolgáltatások** biztosítása;
- **Szakmai támogatás nyújtása** a Szolgáltatnak és a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a területén működő **jelzőrendszer** munkájának **koordinálása**.

3.1.4. HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az intézményen belül a hatósági ügyekben érintett munkacsoport továbbra is az esetmenedzseri team. Négy esetmenedzser végzi a javaslat készítéseket és egyéb hatósági megkeresésekkel induló szakmai feladatellátást, illetve a már valamilyen intézkedéssel érintett gyerekek körüli munka koordinálását. Szerencsére a 2020-as év jelentős esetmenedzseri fluktuációja sikeresen lelassult 2021-ben, a team-összetétel stabilizálódott, így elmondható, hogy huzamosabb ideje egy stabil esetmenedzseri team végzi a munkát, ami igen fontos tényező a családokkal végzett munkában és a team együttműködése szempontjából is.

Gyámhatósági eljárásban a 2022-es évben 121 kiskorú volt érintett. Ezek az eljárások az alábbi arányokban oszlottak el a különböző ügytípusok szerint:

87 gyermek esetében védelembe vételi, 34 gyermek vonatkozásában pedig szakellátás keretébe tartozó hatósági eljárás zajlott, ami esetmenedzseri tevékenységgel járt.

A hatósági intézkedéssel érintett gyermekekhez kapcsolódóan a kollégák az előző évek pandémiás záratai után nagyon sok, szám szerint 98 tárgyaláson vettek részt, mivel a veszélyhelyzettel összefüggően a gyámhivatali tárgyalások felfüggesztése megszűnt. 58 első védelembe vételi és 32 védelembe vétel felülvizsgálati tárgyalás mellett 8 egyéb hatósági tárgyaláson is részt vettek. Esetmenedzserek 38 esetben készítettek védelembe vételhez kapcsolódó gondozási-nevelési tervet (mely 67 kiskorút érintett), 655 családlátogatást végeztek, és ezen felül 126 külön környezetanulmányt készítettek. Emellett 81 esetkonzultációt bonyolítottak le (ebben most a számottevőbb egyéni konzultációk jelennek meg az adott gyermek ügyében egy társszakemberrel). Esetmegbeszélést, esetkonferenciát 16 alkalommal szerveztek vagy vettek részt más kerület által szervezett fórumon. Továbbra is látszik, hogy igen nagy igény mutatkozik egy-egy összetettebb ügy részletes átbeszélésére (ld. esetkonferencia), viszont ezeket a sok szereplő idejének összehangolása miatt gyakran nehézségekbe ütközik tető alá hozni.

Az esetmenedzserek munkáját tovább növelő egyik tényező volt a szociális diagnózis munkakör betöltetlensége miatt az ezekhez kapcsolódó előzetes feltáró beszélgetések szervezése, melyekkel a pszichológiai ellátásainknál tapasztalt egyre hosszabb várólistát tudták némiképp rövidíteni. Ezt a 37 szociális diagnózist a központ szakmai vezetője és még két esetmenedzser végezte el (egy-egy diagnózis olykor több ülésből és családlátogatásból is állt), alap munkaköri feladatainkon túl.

A korábbi évekhez képest másik jelentősebb többletfeladat az adminisztrációs oldalon jelent meg, mely megnövelte az adminisztráció arányát a munkaidőn belül: egyfelől a központilag szabályozott, folyamatosan megújuló GYVR online adminisztrációs felület használatba vétele,

másfelől egy intézményi szinten új nyilvántartó program, a CSAGYEK megtanulása és használatba vétele jelentettek új kihívást a központ életében.

Kiemelt veszélyeztetettségi területek az év során:

2022-ben 195 kiskorút tartott nyilván a Központ veszélyeztettként (akik esetében töltöttük a gyermekeink védelemében c. adatlap rendszert). A vezető probléma alapján legnagyobb arányban (165 kiskorú) továbbra is a környezeti tényezők (döntően családi konfliktus, a család életvitele és nevelési probléma) játszottak szerepet. A magatartási főcsoportba 27 kiskorút soroltunk (ide tartoztak pl. a tankötelezettségüket elmulasztó gyerekek), az anyagi és egészségi főcsoportba viszont mindössze 3 gyermeket (ennek szignifikáns csökkenése nem a családok anyagi helyzetének ilyen arányú javulására mutat, hanem inkább más problématerületek vitték el hangsúlyozottan az elsődleges problémát, az anyagi probléma pedig kiegészítő problémaként jelenik meg inkább).

Az előző évi tendenciákkal összhangban, a 2022. év során is megállapítható volt a különböző színtereken megjelenő, frissen kirobbant, vagy éppen évek óta tartó, egyre jobban elmélyülő szülői konfliktusok és az ezzel összefüggő válási, kapcsolattartási ügyek súlyozott jelenléte, melyek továbbra is komoly kihívásokat jelentettek szakembereinknek, viszont valamivel már kisebb arányban és hangsúllyal.

Említésre méltó viszont az előző évek pandémiás helyzetével összefüggő, már a 2021. évben is megjelenő arányváltozás a problémák palettáján. E témában az előzőleg megjelenő problémák elmélyülése volt tapasztalható, amennyiben a gyerekek egy része „beragadt” az online térben, csökkentek a személyes találkozások, az izoláció pedig sok esetben szorongást, elveszettség-érzést indukált, főleg, ha a családokban a szülők is elveszítették lábuk alól a kiszámíthatóságot, biztonságot. Ahol egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben ismerik és alkalmazzák a reziliencia (rugalmas alkalmazkodóképesség) fogalmát, ott bizony a fentiekből eredően a feszültségek felhalmozódása könnyebben vezetett 'acting-out'-helyzetekhez valamely családtag részéről, vagy családon belüli bántalmazáshoz. Ezek lenyomatai voltak a központnál a korábbiak többszörösére emelkedett falcolós, önbüntetés-jellegű iskolai jelzések, a digitális oktatásból (nem technikai eszköz hiánya miatt) kimaradó, vagy ennek során tanulmányaikban lemaradt gyerekekkel kapcsolatos jelzések, ill. a hozzátartozók közötti erőszakról vagy családon belüli bántalmazásról szóló rendőrségi, ügyészségi, szociális irodai megkeresések. Az immáron tömeges létszámban elbizonytalanodó, elsősorban serdülő fiatalok és családok elárastották a pszichológiai ellátást, egyéni tanácsadásban, szülőkonzultációban, családterápiában egyaránt jelentős várólisták alakultak ki, pszichológusaink sokszor csak a krízisellátásra fókuszálhattak, ami sajnos jelentős érzelmi megterhelődéssel is jár. A speciális szolgáltatást végző kollégák számára is újdonság és többletmunka volt a CSAGYEK adminisztrációs programba való adatbetöltés megtanulása és folyamatos elvégzése.

A Napraforgóban a korábbi években kialakított bántalmazáskezelő protokoll 2022-ben is a korábban kialakított, és a belső vonalvezetőben megjelenített algoritmus szerint valósult meg. Vagyis bántalmazásról szóló, bejövő új jelzések esetén „válságtáb” kerül összehívásra, melynek állandó tagja egy családsegítő, egy esetmenedzser, egy óvodai-iskolai segítő és egy vezető, akik a rendelkezésre álló információk összefésülése után megbeszélik a konkrét ügy következő lépéseit.

Továbbra is hangsúlyos szakmai hitvallásuk, hogy nem elég a családokat arra figyelmeztetni, hogy magatartásuk veszélyeztető, hanem a központnak abban is jelentős szerepe van, hogy az indulatkezelésben nem jól szocializálódott, vagy adott krízishelyzet során nem jól reagáló

szülőknek segítő szolgáltatásokat is tudjanak biztosítani, melyek esélyt adnak számukra a változásra. Így függ össze az egyéni esetkezelés tartalma a speciális szolgáltatások minőségi, magas szakmaiságú kívánalmával. Másképp fogalmazva nem elégséges egy krízishelyzetben a gyors döntések meghozatala a kiskorúak aktuális érdekei mentén, de a családokkal végzett szociális munka hosszabb távon is valódi tartalmat kell adjon, melynek éppúgy része a feltáró munka, a bizalomépítés, a társszakemberekkel való együttműködés, az elemzés, az összefüggések, mintázatok meglátása, valamint a reális célok kitűzése és ezek megvalósítása, illetve megvalósíttatásában való segítségnyújtás.

A jelzésekben új probléma is megjelent. A tavalyi év során az összes, intézménybe beérkezett jelzések hangsúlyos részében volt ADHD-val, figyelem- és/vagy magatartászavarral diagnosztizált vagy annak gyanújával érintett kiskorú. A jelzést tevők tekintetében jellemző volt az iskolák mellett az érintett kiskorú osztálytársainak szülői közösségétől érkező jelzés, mely alapján a gyermek eltávolítását kérik az adott iskolai környezetből. Egy olyan komplex, az oktatási- és a gyermekvédelmi rendszer egészét érintő, feszítő probléma fajsúlyos megjelenését észleltük, mely ugyan túlnyúlik az intézmény kompetenciahatárain, de egyre fontosabbnak érezték mindazon szereplők egybehívását, akiknek a problémával kapcsolatban tapasztalata, tudása, mondanivalója van, így kristályosodott ki a 2023. február végi, de a 2022. év problémáira reagáló Éves Tanácskozásunk fő témája.

3.1.5. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A speciális szolgáltatások kínálatának sokfélesége, aránya, erőssége nagyban meghatározza egy Központ munkájának minőségét, lehetőségeit. Ezek jövő-orientált szolgáltatások, melyek fejlesztésére oda kell figyelni, ha minőségi ellátást kíván biztosítani egy gyermekjóléti intézmény. A szolgáltatásokat úgy kell kialakítani, hogy azok az adott, jellemző egyéni problémákra is reagáljanak.

A tapasztalatok alapján az intézmény célja fejlesztési irányként megfogalmazni a pszichiátriai konzultáció lehetőségének megteremtését.

26. táblázat: A speciális szolgáltatások 2022. évi igénybevétele

	alkalom	fő
Pszichológiai tanácsadás	833	160
Fejlesztőpedagógus	192	12
Jogi tanácsadás	303	218
Család/párkonzultáció	61	65
Mediáció	13	6
Kapcsolattartási ügyelet	121	31
Készenléti szolgálat	55	0
Utcai szociális munka	171	19
Szociális diagnózis	171	19
Családterápia	92	50

Forrás: Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ

➤ Óvodai és iskolai szociális segítő munka

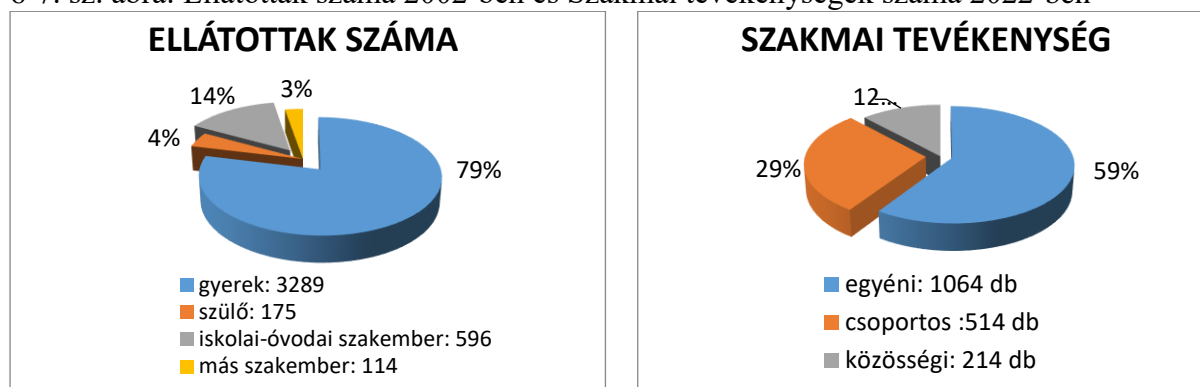
Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység negyedik nevelési éve kínálja szolgáltatásait a kerület nevelési és oktatási intézményeiben. A Schlachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet 2022 novemberében tette közzé a régen várt szakmai módszertani útmutatót a

Belügyminisztérium jóváhagyásával. Ez alapján kezdte meg az induláskor megkötött együttműködési megállapodások felülvizsgálatát az intézmény. Ezek átdolgozása elindult, éppúgy, mint az ajánlott dokumentációk kialakítása.

2022-ben a munkacsoportot is utolérte a szociális szakma országosan jellemző fluktuációs nehézsége. A szakemberlétszám csökkenésével több óvoda és iskola hosszabb-rövidebb ideig kénytelen volt nélkülözni az állandó segítőt. Miközben a pandémia elhúzódó következményei, majd a háborús történések családok anyagi helyzetére, mentális egészségére gyakorolt hatásai miatt még nagyobb volt a szolgáltatás iránti igény.

Ez felőlelte a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását és a prevenció munkavégzést egyaránt.

6-7. sz. ábra: Ellátottak száma 2002-ben és Szakmai tevékenységek száma 2022-ben

3 fő segítő távozása a korábbi évekhez képest az ellátottak (nem halmozott adat) és a szakmai tevékenységek számának (halmozott adat) csökkenését idézte elő. Az ellátottak tekintetében a szülőkkel és más szakemberekkel nagyobb arányban és létszámban sikerült kapcsolatba kerülniük a segítőknek. Szakmailag indokoltan, ugyanazokkal a gyermekekkel, közösségekkel hosszabb időtartamban folyt prevenció munkát, azaz egy csoportban több alkalommal tartottak munkatársaink foglalkozásokat. Ez csökkentette az ellátott gyermekek létszámát, illetve itt is kihatott a segítők fluktuációja.

A szakmai tevékenységek megoszlására jellemző, hogy a csoportos feladatvégzés száma nőtt a közösségi munka terhére, míg az egyéni megkeresés arányaiban nem változott.

A csoportos prevenció tevékenységek közül legtöbbször továbbra is a csapatépítést, közösségfejlesztést, szociális kompetenciafejlesztő, pályaorientáció, konfliktuskezelés, bántalmazás kommunikáció, biztonságos internethasználat témájú foglalkozások megtartását kérték a pedagógusok. Három iskolában volt lehetőség délutáni időszámban játépedagógiai módszertanra épülő rendszeres klubfoglalkozást szervezni.

A megkeresések sokszor inkább intervenció, korrekció jellegű beavatkozást igényeltek. A jelenlévő, felerősödő problémák (beilleszkedési, magatartási zavarok következményei, agresszió, kirekesztés, bullying különböző formái) miatt kialakuló konfliktusok kezelésében az intézmények egyre gyakrabban kértek segítséget. A szakemberek ebben mediációs, resztoratív eljárások alkalmazásával nyújtottak támogatást.

A Jókai Mór Általános Iskola felső tagozatán a szociális segítő kezdeményezésére tavaly indult Kortárs Mentor Program a 32 bevont tanulóval zárult a tanév végén. A program folytatása a

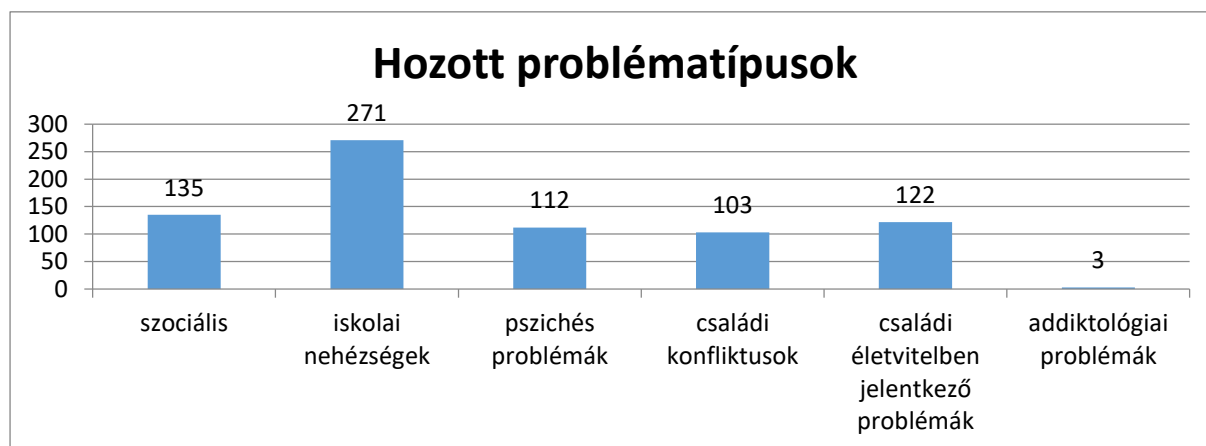
segítő és a közreműködő iskolapszichológus személyének változásával csak második félévben várható. A Móra Ferenc Általános Iskolában pedig a Bántalmazásmentes Övezet program keretében végezte a segítő az iskola fejlesztőpedagógusával együttműködve 17 kortárs felkészítést és folyamatos mentorálását. Mindkét tevékenység célja a gyerekek közti kapcsolatok minőségének fejlesztése, ami egy békésebb, kevesebb gyerekkonfliktussal működő intézményi működést tesz lehetővé.

A Központ nyári prevenciós programjainak feladataiból – klienseknek és dolgozók gyermekeinek szervezett napközis és ottalvós táboroztatás – teljes létszámban kivették részüket az óvodai, iskolai szociális segítők.

Kezdeményezésükkel, szervezésükkel és bonyolításukkal valósulhatott meg az egyhetes nyári napközis Mesél az Erdő tábor. A 8-12 évesek különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek hirdett tábor célja volt ráhangolni a gyermekeket a nyári szünetre, ötleteket adni, mintát mutatni a szabadidő örömteli eltöltésére. Élményalapú tábori programok és tematikus foglalkozások révén történt a szociális kompetenciák, a kreativitás, alkotókészség fejlesztése, a természetjárás népszerűsítése. A visszajelzések alapján mindez maximálisan megvalósult.

A mára kialakított és megszokott online, offline munkaformák – szociális team, esetmegbeszélés, esetkonferencia, családlátogatás – tovább erősítették a gyermekvédelmi feladatok ellátásában való együttműködést pedagógusokkal, óvodai és iskolai pszichológusokkal, családsegítőkkal, esetmenedzserekkel.

A nevelési, oktatási intézmények igényeire reagálva a gyermekvédelmi rendszerről, jelzőrendszeri kötelezettségekről, jelzések jelentőségéről hat óvodában és öt iskolában tartottak a segítők tájékoztatást a Napraforgó Központ jelzőrendszeri felelőségének közreműködésével.

A tevékenységek kapcsán hozott problémátípusok közül továbbra is a legtöbbször magatartási, beilleszkedési zavarokban, az iskolai konfliktushelyzetekben és hiányzásokban megnyilvánuló iskolai nehézségek száma a legmagasabb. Számosságában nem változott, de arányaiban nőtt a pszichés problémák (szorongás, szuicid gondolatok, céltalanság, motiválatlanság) mértéke.

A pedagógusok továbbra is a leterheltség, a szülőkkal való kapcsolattartás, a sajátos nevelést igénylő gyermekek integrálásának, felzárkóztatásának nehézségével küzdenek leginkább.

Az atipikus gyermekek, különösen az ADHD és autizmus spektrumzavarral élők beilleszkedési nehézségeinek következményei (alacsony önértékelés, szorongás, kortárs csoportból való

kirekesztődés, lemorzsolódás veszélye) felhívták a figyelmet, hogy szakmaközi szinten szükséges foglalkozni a problémák kezelésével.

Az óvodai, iskolai szociális segítők igyekeztek rugalmasan alkalmazkodni a folyamatosan változó körülményekhez, ami sok energiát kívánt és nyár végére megmutatkoztak a mentális fáradás jelei. Szakmai személyiségüket csoportos szupervízióval, továbbképzésekkel igyekeztek megerősíteni, fejleszteni. A munkakörhöz kötött kötelező képzések decemberben elindultak. A munkaidőben zajló elfoglaltság várhatóan nehezíteni fogja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

➤ *Család / párkonzultáció*

Családkonzultációs szolgáltatás biztosítása törvényi kötelezettség, de az ellátása hullámzóan biztosított. A szolgáltatás páros vezetést kíván, de az elmúlt években nem állt mindig rendelkezésre két pszichológus és/vagy család-, illetve párkonzultáció területén képzett munkatárs.

Prevenációs cél, hogy a családi- és párkonfliktusok esetén az érintettek időben forduljanak szakemberhez, ezzel sok válás és elmérgesedő viszony megelőzhető lenne.

Az elmúlt évben 92 családkonzultációs alkalom, családterápiás ülés zajlott le 65 illetve 50 érintett esetében. Az ellátottak számának enyhe, az alkalmak számának jelentős növekedése is mutatja a szakmai elvek számbeli kivetülését. Továbbra is jövő év célkitűzése ennek a szolgáltatásnak a stabil munkatársi gárdáját megtartani, és lehetővé tenni nagyobb esetszám ellátását.

➤ *Mediáció*

Munkájuk során továbbra is nagy arányban foglalkoznak a válásokat megszenvedő gyerekekkel, akik azt élik át napról napra, hogy a szülők nem tudnak másra fókuszálni, mint a válási harcra. Az alternatív konfliktusrendezést, a bajok korai kezelését sajnos a mindennapi mentálhigiénés kultúra még nem elégségesen tartalmazza. Ennek a kultúrának a hiányát mutatja a mediációs szolgáltatás viszonylag alacsony kihasználtsága is.

2022-ben 13 mediáció jött létre. A szolgáltatással ellátottak száma pedig 6 fő volt. Ennek a szolgáltatásnak az erősítése, bővítése az intézmény jövőbeni célja.

➤ *Pszichológiai tanácsadás*

A pszichológiai segítségnyújtás elengedhetetlen eszköz a gyermekvédelemben és a családsegítésben is. Nem kizárólag a családsegítők/esetmenedzserek által delegált esetek kerülnek pszichológushoz, hanem jelentős számú önként jelentkező is van, aki felkeresi az intézményt és speciálisan pszichológusi segítséget kér önmaga, vagy gyermeke számára.

Leggyakoribb problémák, melyekkel hozzájuk fordulnak: gyermeknevelési elakadások, válási krízis, kamaszkori krízisek/szorongások depresszív tünetek, kapcsolódási nehézségek a párkapcsolatban, addiktív zavarok a mindennapok során. Gyermeknevelés válás után – szülői viszony.

A 2022. év ellátási eseteire továbbra is jellemző volt a járványhelyzettel összefüggően, az egyéni és családi külső-belső erőforrások elapadása, és az ezekre épülő egyensúlyi helyzetek gyakori megbomlása, főleg a fiataloknál, de felnőtt korosztályban is. A tanácsadásba érkezők még mindig gyakorta olyan mélységű, illetve oly mértékben szerteágazó problémacsomaggal jönnek, melyre a maximum 5-8 alkalmas tanácsadás, de még a hosszabb folyamatú terápiás kapacitásaink sem elegendők. Ez is hozzájárult a várólista megnövekedéséhez, ami ugyanakkor általános szakmai tapasztalat is jelenleg a pszichológiai ellátás területén.

A 2022-es évben pszichológiai tanácsadásra 841 esetben került sor, az érintett kliensek száma 145 fő volt. Az előző évekhez viszonyítva a tanácsadási alkalmak száma tovább növekedett, de szakembereink már így is kapacitásaik maximumán dolgoznak, sok esetben a hivatalos munkakezdés előtti időpontok adásával próbálnak eleget tenni az igényeknek.

A 2022-es évben pszichológiai tanácsadók csapatában továbbra is félállású kollégák dolgoztak, azonban szeptembertől egyik kolléga teljesállású foglalkoztatására nyílt lehetőség.

➤ *Fejlesztőpedagógus*

Az intézményben továbbra is heti négy órában áll rendelkezésre fejlesztőpedagógus.

A fejlesztésre kerülő gyerekek legtöbb esetben már súlyos iskolai kudarcokkal küzdenek. Fő cél a tantárgyi felzárkóztatás mellett ilyen esetekben az iskolai kudarcok okainak feltárása, ezt követően új tanulási stílus és napirend kialakítása. Akinél ez a folyamat sikeres, ott a gyermek önértékelése is javul az elért eredmények fényében, mindez azonban nagyon lassú, munkaigényes folyamat.

A fejlesztésre a tanulók egy része folyamatosan, egész évben igényt tart, de jellemző a nyári szünetben jelentkező gyermekek csoportja is, akik a pótvizsgára való felkészüléshez kérnek segítséget.

A fejlesztőpedagógus az esetmenedzserekkel és családsegítőkkal is rendszeresen konzultál, az általa ellátott gyermekek között vannak gyámhatósági intézkedésekkel érintettek is. A fejlesztőpedagógus bevonására minden esetben kísérletet tesznek, ahol a gyermek tanköteles, de nem jár be az iskolába.

A 2022. évben 12 gyermek kapott az intézményben fejlesztőpedagógiai szolgáltatást, összesen 192 alkalommal.

➤ *Jogi tanácsadás*

A jogi tanácsadásra folyamatosan nagy az igény a lakosság részéről, heti 8 órában működik a Központban a szolgáltatás 2 jogász közreműködésével, magas szakmaiság mellett.

A tanácsadást nyújtó jogászok 303 alkalommal tartottak jogi tanácsadást, az igénybe vevő kliensek száma 218 fő volt. E mellett indokolt esetben team megbeszéléseken is részt vesznek, illetve az ellátotti kör által használt eszközrendszer indokoltsága alapján az intézmény érdekében a munkatársakat is segítik.

Az egyik jogásznak külön időkeretben áll rendelkezésre a 2021-es évtől a Központ munkatársaink szakmai kérdésekben való jogi megsegítésére, melyre az ügyek egyre

gyakoribb jogi vonatkozásai miatt van szükség. Fontos, hogy a panaszleveleket, megkereséseket jogi szempontból is megfelelő színvonalon tudják megválaszolni. Ezért az intézményi jogi tanácsadási órakeret (60 óra) bevezetése igen hasznosnak és szükségesnek bizonyult.

➤ *Kapcsolattartási Ügyelet*

A szolgáltatás célja, hogy a gyermekek válás után (vagy alatt) is kapcsolatban maradjanak szüleikkel, nagyszüleikkel, testvéreikkel. Ha a gyermeknek ez az alapvető joga valamilyen ok miatt nem biztosított, kapcsolattartási ügyeletük mediátori (közvetítői) segítséget, semleges helyet és a gyermek számára természetes környezetet (játékokkal berendezett szobát) tud felajánlani. A kapcsolattartási esetek súlyossági foka nő, az önkéntesen megjelentek száma zsugorodik és bírósági, gyámhivatali végzésekkel elrendelt kapcsolattartások váltak jellemzővé. A tartósan felügyelt kapcsolattartási esetek többségbe kerülése (és természetesen az ebből következő konfliktushelyzetek száma és jellege) komoly kihívás a résztvevő teamnek.

A szolgáltatás továbbra is kéthetente péntekenként 14.00-20.00 óra között működik. Így **2022-ben 31 fő 121 alkalommal (idősávban) vett igénybe kapcsolattartási ügyeletet** immár 3 főre növelt ügyeletes munkatársakkal.

Közülük 4 főt jogerős hatósági intézkedés kötelezte a szolgáltatás igénybevételére.

➤ *Készenléti szolgálat*

A készenléti szolgáltatás igénybevételének lehetősége baj esetén nagy biztonságérzetet nyújt a lakosságnak. A készenléti szolgálatot az intézmény nyitvatartási idején kívül működtetik, melynek keretében az ügyeletes munkatárs telefonon tanácsadást, tájékoztatást ad krízishelyzetbe került, XVI. kerületben élő egyéneknek és családoknak. Elsődleges cél, hogy aki a kerületben veszélyhelyzetbe került gyerekekről tudomást szerez, az jelezze a bajt, és szakemberrel tudjon konzultálni a szükséges lépésekről.

2022. évben 55 alkalommal hívták a kerület lakosai a készenléti szolgálatot, ami kismértékű csökkenés a 2021. évi 62 híváshoz képest.

➤ *Utcai/lakótelepi szociális munka*

Ennek keretében működött a Gázoló kalandklub és a nyári Gázoló Kalandtábor 2022-ben is. A programban a nyári tábor is szerepelt. A szolgáltatásban részesülők száma 19 fő volt, 171-es forgalmi adattal.

➤ *Szociális diagnózis felvétele*

A szociális diagnózis célja a család helyzetének alapos megismerése leírása, de tartalmazhat a beavatkozási irányokat meghatározó probléma-megfogalmazást is. Ez az évek óta „pilot”-ként működő, majd 2019. január 1-től minden központ számára kötelező, országosan, ill. fővárosi szinten is csak nagyon lassan meggyökeresedni tudó új szolgáltatás az intézményben sem mutatott eltérő tapasztalatot.

Tekintettel arra a tényre, hogy a feladatot ellátók között magas volt a fluktuáció, ezért a

tevékenységet végül egy régi munkatárs végzi, osztott munkakörben, így lassan a mindennapi rutin részévé válik az intézmény tevékenységében.

A 2022. évben 37 diagnózist vettek fel, 30 fő ellátott esetében.

➤ *Munkavállalási tanácsadás*

A bárki számára igénybe vehető szolgáltatást 2022-ben 15 fő vette igénybe. A munkanélküliek száma ügyfeleink között drasztikus csökkenést mutat 2021-hez képest (11%-ról 3 %-ra).

➤ *Hátralékezelési tanácsadás*

Folyamatosan fordultak hozzájuk hátralékot felhalmozó kerületi lakosok. Megoldást keresnek a problémáikra külső és belső erőforrások figyelembevételével, segítették az ügyintézésben, figyelemmel kísértük klienseink további életvitelét.

Felvették a kapcsolatot a számlázó cégekkel, vállalatokkal, 9 ügyfél érdekében adták be pályázatot a HALÓZAT - Budapesti Díjfizetőkért és Díjhátralékosokért Alapítványnak, amely révén az érintettek víz, csatorna, szemétdíj, lakbér számlákon összesen 1 482 164,- forint jóváírandó támogatási lehetőséget nyertek a vállalt saját rész (1 904 337,- forint) kifizetésének függvényében.

A rezsihátralékot csökkentő rendkívüli települési támogatás kerületi lehetőségének segítségével nagyobb összegű hátralékok megszüntetésére is reális lehetőségünk volt.

2022-ben rezsihátralékot csökkentő rendkívüli települési támogatásra 28 kérelmet adtak be az intézmény segítségével.

➤ *Ukrajnából menekülők ellátása*

2022. februárjában az Ukrajnában kitört háború következményeként várható volt a hazánkat is érő menekülthullám, köztük sok nő, időskorú és gyermek. A háborús területekről érkező menekültek társadalmi, nemi és életkori összetételük miatt különösen sok veszélynek, valamint a kizsákmányolásnak vannak kitéve.

Kerületünkben az első jelzést családok megjelenéséről 2022. márciusában kaptak. A családok intézményük látókörébe minden esetben valamely jelzőrendszeri tag (védőnő, önkormányzat stb.) által kerültek.

2022. márciusától napjainkig az intézmény 6-7 családnak nyújtott folyamatosan segítséget. Főként élelmiszer, tisztálkodószer, játék, valamint ruhanemű tárgyi adományokat biztosítottak a látókörünkben lévő családoknak, illetve munkakeresésben, ügyintézésben, szociális és családtámogatással kapcsolatos ügyintézésben, gyermekek óvodai-iskolai beíratásában, illetve mentálhigiénés támogatással segítették a családokat.

Az elmúlt egy év során több család távozott a kerületből, de akad olyan család is, aki kettős állampolgárként hosszú távra tervezi maradását. Az intézmény ezen speciális szükségletű családoknak is maximálisan próbált segítséget, biztonságot és egyfajta „kapaszkodót” nyújtani a mindennapokban.

A menekültek szakszerű ellátását érintő programokra (oktatás, családtámogatás, stb.) egy kollégát jelölt ki a Szolgálat.

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a kerületben található családi napközök, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátás részeként játszóház is.

A bölcsődei ellátás keretei 2019-től bővültek: lehetőség van a mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde létrehozására. Ez az Önkormányzati feladatot nem érinti, de a kerület ellátórendszerére hatással lehet, bár ez eddig nem eredményezett érzékelhető változást a bölcsődébe jelentkezők számában.

A jogszabályváltozás a bölcsődei ellátást érintően kedvező, illetve az óvodai ellátáshoz igazodó. Az ellátás alapjait érintő változás nincs.

Az Egyesített Bölcsődében 2020. szeptember 1-jétől új szolgáltatási formaként gyermekek alternatív napközbeni ellátása is biztosít gyermekfelügyelet formájában, amit a 2021-es évben a pandémi miatt ugyan nem tudott működni, mivel a járványhelyzet a bölcsődékben fokozottan jelentkezett. Mindennek oka, hogy a bölcsődés korosztály esetében a megelőzések, a védekezés nehezített, igen gyakori volt a csoportbezárás, továbbá a szakmai irányelvek a „külsős” látogatók jelenlétét is szigorították, ezért a szolgáltatás nem volt biztosítható. 2022-ben azonban a veszélyhelyzet megszűnését követően ismét

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A Gyvt. 42-43. §-a alapján:

„Bölcsődei ellátás

42. § (1) A bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani.

(2) Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, a mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

(3) Bölcsődei ellátás keretében a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

(4) A bölcsődei ellátás keretében az (1) bekezdés szerinti ellátáson túl - szolgáltatásként - speciális tanácsadás, időszakos gyermekfelügyelet, gyermekhotel működtetése vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatás is biztosítható. Ezeket a szolgáltatásokat a gyermek hatodik életévének betöltéséig lehet igénybe venni.

(5) A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

42/A. § (1) Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható

a) az óvodai nevelésre nem érett gyermek esetén a (2) bekezdésben meghatározott időpontig,

b) a sajátos nevelési igényű gyermek, valamint a korai fejlesztésre és gondozásra jogosult gyermek esetén a (3) bekezdésben meghatározott időpontig,

c) az a) és b) pont alá nem tartozó gyermek esetén, ha a harmadik életévét

ca) január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig,

cb) szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

(2) Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

(3) A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

(4) Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

42/B. § Ha rendkívüli időjárás, járvány, természeti csapás vagy más elháríthatatlan ok miatt a gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltató, intézmény, vagy valamely bölcsődei csoport működtetése nem lehetséges,

a) a szolgáltatóra, intézményre vagy valamely bölcsődei csoportra kiterjedően az intézményvezető, ennek hiányában a szolgáltatást nyújtó személy,

b) a településen, fővárosi kerületben működő valamennyi, gyermekek napközbeni ellátását biztosító szolgáltatóra, intézményre kiterjedően a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat jegyzője

- a fenntartó egyidejű értesítése mellett - rendkívüli zárva tartást rendel el.

Bölcsőde

43. § (1) A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint, jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

(2) A bölcsőde szervezetileg működhet

a) önálló bölcsődeként, annak tagintézményeként,

b) bölcsődei igazgatóság, illetve egyesített bölcsőde szervezeti formában, annak tagintézményeként,

c) többcélú óvoda-bölcsődeként, vagy

d) többcélú, közös igazgatású intézmény önálló szervezeti és szakmai egységeként.

(3) A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni

a) - ha a gyermek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll -

aa) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,

ab) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,

ac) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket, és

b) a védelembe vett gyermeket.

(4) A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő, törvényes képviselő kérésére gondoskodik a gyermek intézményi gondozásának, nevelésének megszervezéséről.

(5) A miniszter rendeletben a bölcsődék számára - a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében - nevelés-gondozás nélküli munkanapot határoz meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői, törvényes képviselői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.”

A Szolgáltatási Rendelet 6. §-a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást:

„6.§ (1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)

- a) időszakos gyermekfelügyelet,
- b) nyújtott nyitva tartás,
- c) otthoni gyermekgondozás,
- d) baba-mama muzsika,
- e)
- f) száraz só terápia,
- g) játékos gyermektorna,
- h) fejlődésvizsgálat, tanácsadás,
- i) egyéni komplex fejlesztés,
- j) kiscsoportos komplex képességfejlesztés,
- k) komplex, játékos baba-mama foglalkozás,
- l)

(2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet fél napos (maximum napi 4,5 órással), vagy egész napos ellátás formájában.

(3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon - bármely szülő kérésére - 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

(4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

a) hármass vagy többes ikerszülés történt;

b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

(5) A baba-mama muzsika a szülők számára egy - otthon is alkalmazható - eszközt, technikát mutat meg, a gyermekkel eltöltött idő kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére, mely fejleszti a gyermek ismereteit, ritmusérzékét.

(6)

(7) A száraz só terápia az immunrendszert erősítve, a gyermekek egészségének megőrzésében, a betegségek megelőzésében, gyógyításában játszik szerepet. Rendszeres látogatása jótékony hatással van az asztmatikus jellegű, allergiás betegségekre is.

(8) A játékos gyermektorna megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel segít abban, hogy a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakuljon ki és fejlődjön.

(9) A fejlődésvizsgálat, tanácsadás a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

(10) Az egyéni és a kiscsoportos komplex képességfejlesztés eltérő fejlődésmenetű, és egészséges fejlődésmenetű bölcsődés és óvodás korú gyermekek számára ad lehetőséget a feltárt hiányosságok fejlesztésére, megszüntetésére.

(11) A komplex, játékos baba-mama foglalkozás az idegrendszer érését segítő, komplex kiscsoportos foglalkozás, szülők és gyermekek számára.

(12)

(13) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.

(14) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.

(15) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.”

A kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes kortól - 3 éves korig) az Egyesített Bölcsőde öt feladatellátási helye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést biztosít. A gyermek

személyiségében, fejlődésében meghatározó az első három életév, ezért is fontos számukra, hogy a leoptimalisabb személyi és tárgyi környezet biztosításával hozzájáruljanak a felnövekvő generáció fejlődéséhez.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával –, otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, fejlődésvizsgálatot, tanácsadást, egyéni, komplex fejlesztést, kiscsoportos komplex képességfejlesztést, baba-mama muzsikát működtetett szolgáltatásai körében.

Feladataik ellátása során a 2022. évben is figyelembe vették a bölcsődék számára kötelezően előírt szakmai, törvényi változásokat. A módszertani levelek útmutatásainak betartására törekedtek, valamint a minőségi munka fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektettek.

A szülők számíthatnak a bölcsődék rugalmasságára. A rugalmasság azt jelenti, hogy a szülők a gyermekeket – a reggeliztetési időt kivéve – a délelőtti időszakban bármikor behozhatják. Ilyen esetekben a gyermek a napirendhez igazodva kapcsolódik be a bölcsődei életbe.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl.: beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását is vállalja az intézmény.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a családlátogatás. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. A családlátogatás lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére. A családlátogatás során akkor kaphatnak teljesebb képet a gyermek környezetéről, kötődési kapcsolatairól, ha minden családtag jelen van. A kisgyermek, aki a családlátogatást követően nem sokkal kezdi meg a bölcsődét, így már ismerős arccal találkozik.

A szülővel történő fokozatos beszoktatás fontos, mert az ismeretlen felnőttek, gyermekek, környezet, a megváltozott napirend és az új szokások minden gyermek számára nehéz időszakot jelentenek. A biztonságot jelentő szülői jelenlét, a már megismert kisgyermeknevelők biztosíthatják az új környezet elfogadását. A szülő pedig ez idő alatt megtapasztalja, hogy gyermekét elfogadják, szükség esetén segítik a különböző tevékenységekben, türelemmel támogatják, fejlesztik, és ugyanolyan nevelésben-gondozásban részesül, mint társai.

A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

Szakmai program:

A bölcsődék a 2022. évben is aktualizálták szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A kerületben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Nagy hangsúlyt fordítanak az önállóság elősegítésére, a gyermek kreativitásának kibontakoztatására.

A bölcsődében folyó munka szakmai tartalma, elvei és módszerei középpontjában mindig a gyermek áll. Fontos a családdal való együttműködés.

A bölcsődevezetők szakmai programjának legfőbb célja egy gyermek és családbarát intézmény, melyben összehangolt szervezéssel, kellő motiváltsággal, magas színvonalú szakmai felkészültséggel, hivatástudattal lát el valamennyi alkalmazott.

A bölcsődei kisgyermeknevelő feladata, hogy minden gyermeket a korának, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően, a saját fejlődési ritmusa szerint segítsen át az életkorának, fejlettségének megfelelően éppen zajló folyamatokon.

A gyermekek napirendjének, valamint a gyermekeket ellátó kollégák szakmai munkájának összehangolására folyamatos figyelmet fordítanak. A pontos napirend a kisgyermekeknek biztonságérzetet nyújt, és elősegíti a későbbi óvodai beilleszkedést is. Fontosnak érzik a hangulatos bölcsődei környezet – évszakokhoz, jeles napokhoz alkalmazkodó dekorációk – kialakítását.

A szakmai program és az éves munkaterv végrehajtásának ellenőrzése megvalósul.

A team megbeszéléseken részt vesz a gyermek kisgyermeknevelője, gyógypedagógiai asszisztens, a gyógypedagógus, bölcsődevezető és a gyermekorvos.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

2022-ben 27 sajátos nevelési igényű gyermek gondozását, valamint 20 gyermek korai fejlesztésre jogosult nevelését, integrációjának segítését végezték.

A Bóbita Bölcsődében (1163 Budapest, Kolozs utca 36.) integrált csoportban 3 sajátos nevelési igényű és 10 korai fejlesztésre jogosult kisgyermek fejlődését segítették. Elláttak különböző problémával küzdő gyermekeket: autizmus spektrum zavar, megkésett beszédfejlődés, egyéb gyermekkori szociális funkciózavar, csecsemő- és gyermekkori táplálkozási zavarok, valamint mozgás fejlődésében elmaradt gyermekeket.

A Napsugár Bölcsődében (1164 Budapest, Felsőmalom utca 5-7.) 24 sajátos nevelési igényű és 10 korai fejlesztésre jogosult kisgyermek fejlődését segítették.

A gyermekek fejlesztését a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XVI. kerületi Tagintézményével (1161 Budapest, Szent Korona utca 75-77.) kötött együttműködési megállapodás alapján a logopédus munkatárs, valamint a bölcsőde gyógypedagógusai látták el. Munkájukat összehangolva, a gyermekek egyéni fejlődését figyelembe véve végezték.

A nevelési év folyamán a kerület bölcsődéiből folyamatos jelzések érkeztek a fejlesztő pedagógusokhoz, hogy a bölcsődékben egyre több a nem megfelelő ütemben fejlődő gyermek. Ebben a nevelési évben a gyerekek a gyógypedagógiai fejlesztés mellett minden esetben kaptak mozgásfejlesztést, valamint a szenzoros integrációt segítő fejlesztést. A beszédfogatókos gyermekek logopédiai ellátásban részesültek.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helybeni korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. Az intézményes ellátás lehetőséget nyújt a szülők számára, hogy akár részmunkaidőben is munkát vállalhassanak. E mellett a korai felismerés valószínűbb úgy, hogy a gyermek szakemberek között van. A speciális szükségletű gyermekek ellátására jelentkező kisgyermeknevelők folyamatos képzésen, önképzésen vesznek részt, ezzel is alkalmazkodva a kialakult helyzetekhez.

A tapasztalatok szerint, valamint a növekvő számok alapján elmondható, hogy fokozatosan nő a speciális szükségletekkel rendelkező gyermekek száma, a kerületi bölcsődékben egyre több a fejlődésben (mozgás, beszéd) megtorpant gyermek, akiknek a lemaradása nem olyan fokú, hogy sajátos nevelési igényű státuszba kerüljenek, de velük is igen indokolt a korai fejlesztés mihamarabbi szakemberrel történő bevonása. Erre reagálva a bölcsőde kapacitásától függően minden kisgyermek fejlesztésére, lemaradásának megelőzésére figyelmet fordít.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. 2022. évben is együttműködtek a Központ munkatársaival.

A bölcsődék jelzőrendszeri kötelezettségüket folyamatosan ellátták. Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik.

27. sz. táblázat: A bölcsődei ellátás adatai:

Év	Telephely	Működő férőhely	Beíratott gyermekek száma	Gondozónő	Beíratott gyermekek napi átlagos száma a férőhelyek arányában
2018.	5	360	304	68	84
2019.	5	374	326	68	87
2020.	5	430	289	68	87
2021.	5	430	295	68	87
2022.	5	430	352		

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde

28. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

Év	Bölcsődei		Különleges bánásmódot igénylő gyermek	Időszakos gyermek-felügyelet igénybe vétele (alkalom)	Otthoni gyermekgondozás	Baba-mama muzsika (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermektorna /alkalom	Játszóház / alkalom
	Férőhelyek száma	Ellátott gyermekek száma								
2018	360	304	18	3 242	0	53	0	108	44	0
2019	374	326	18	2 488	0	140	0	324	133	0
2020*	430	289	19	1 097	0	62	0	295	63	0
2021	430	295	27	1 195	0	0	0	0	0	0
2022	430	352	47	1 401	0	0	0	152	153	0

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egyesített Bölcsőde

*: 2020. szeptember 1-jétől bővült a napsugár Bölcsőde 56 férőhellyel.

29. táblázat - A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

Statisztikai átlagszámok	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Férőhely / fő	360	374	430	430	430
Nyitvatartási nap	231	228	226	231	229
Beíratottak száma fő/nap	304	326	230	216	236
Tényleges megjelent fő/nap	224	225	289	295	
Átlagos feltöltöttség %	83	85	73	71	78
Átlagos kihasználtság %	62	63	57	55	51
Az ellátandó gyermekek összetétele tárgyév május 01-én					
1-11 hónapos	0	0	0	0	0
12-23 hónapos	25	39	34	26	64
24-35 hónapos	181	206	218	214	263
36 hónapos feletti	119	84	87	97	25
Összesen	325	329	339	337	352
Napközbeni gyermekfelügyelet adatai december 31-éig					
Igénybevett alkalom	3 242	2 488	1 097	1 195	1 401
Összes óra	20 127	17 384	6 786	8 576	10 840
Fő/ nap	14	12	10	12	12

A bölcsőde szolgáltatásai:

➤ *Otthoni gyermekgondozás* keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol

- hármás vagy többes ikerszülés történt;
- vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.

Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig az Egészségügyi és Szociális Bizottság határozata alapján.

Otthoni gyermekgondozást 2022. évben nem igényeltek a családok.

➤ *Az időszakos gyermekfelügyelet* keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet. A szülő, elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeit képzett szakemberek felügyeletére bízhatja, míg ügyeit intézi.

Az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást 2022-ben a kerület bölcsődéiben 1 401 alkalommal vették igénybe. A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőktől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A kisgyermeknevelő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő, ezzel illeszkedve a bölcsődei csoportokhoz.

➤ *Nyújtott nyitva tartás* keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.

A nyújtott nyitva tartás szolgáltatást nem vették igénybe a 2022. év folyamán.

➤ *A fejlődésvizsgálat, tanácsadás* a szülők számára nyújt segítséget a nevelési, fejlesztési kérdések megválaszolásában, illetve a hiányosságok feltárásában.

➤ *A játékos gyermek torna* a gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely- és helyzetváltoztatásra, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok

elsajátítását. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat. A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett kisgyermeknevelő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség. Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

➤ *A só terápia* hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. Az elmúlt évben – tekintettel a járványhelyzetre - a Napsugár Bölcsődében működő szolgáltatás szünetelt. A só szoba látogatása során a kisgyermeknevelő felügyelete mellett aktívan játszva az inhalálás jótékony hatását élvezhetik a gyermekek. A Szivárvány Bölcsődében (1163 Budapest, Cziráki utca 22.) és a Centi Bölcsődében (1165 Budapest, Centenáriumi sétány 5/a.) is teljes létszámmal látogatták a gyerekek a só szobát.

➤ *Baba-mama muzsika* szolgáltatás 2022-ben nem vették igénybe a szolgáltatást. A foglalkozások során dalokat, mondókákat tanulnak a gyerekek mozgással, hangszerrel és ritmuskísérettel, így fejlődik a hallásuk, az éneklési-, beszéd- és ritmuskészségük, memóriájuk, mozgásuk.

3.2.2. ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁS A BÖLCSŐDÉBEN

A Gyvt. 44/D. §-a alapján:

„Alternatív napközbeni ellátás

44/D. § Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,

a) a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,

b) a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.”

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 51/Q. § (1) – (2) bekezdései alapján:

„Alternatív napközbeni ellátás

51/Q. § (1) A Gyvt. 44/D. §-a szerinti alternatív napközbeni ellátások a helyi adottságoktól és lehetőségektől függően, a helyi igényekhez igazodóan, az ellátott célcsoport életkori sajátosságainak megfelelően, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységhez kapcsolódóan megszervezhetőek minden, a gyermekek csoportos foglalkoztatására alkalmas épületben, így különösen közösségi, művelődési vagy ifjúsági házban, család- és gyermekjóléti szolgálatnál, iskolában, óvodában, illetve ezek önálló helyiségében, továbbá játszótereken.

(2) Az alternatív napközbeni ellátás valamely gyermekekből álló célcsoport életkori sajátosságaihoz, illetve a szülők speciális élethelyzetéhez igazodó, a gyermekek társadalmi beilleszkedését és közösségi tevékenységét elősegítő, a helyi szükségleteknek és igényeknek megfelelően változó módon vagy rendszeres időközönként tematikus program szerint, meghatározott időtartamokra megszervezett, önálló szakmai programban rögzített

tevékenység, amelynek biztosítása során kiemelt figyelmet kell tulajdonítani a szocializációnak, a korai, egyéni és csoportos fejlesztésnek, valamint a prevenciónak.”

A Napsugár Bölcsődében 2020. szeptember 1-től új családtámogató szolgáltatással bővültek a lehetőségek. A szolgáltatás elsődlegesen az 1-6 éves korosztály számára, munkanapokon 16-19 óra között, térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatás. A kerületben élő egyedülálló szülőknek, valamint többgyermekes családoknak ad lehetőséget 1-6 éves korú gyermekük számára gyermekfelügyelet igénybevételére, meghatározott időközönként biztonságos, kellemes, otthonos környezetet biztosítva a szülő elfoglaltsága idejére. A felügyeletet a kisgyermeknevelők, tehát képzett szakemberek végzik.

A gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben. A szolgáltatás családsegítő, gyermekjóléti jelentőséggel bír. Egyben esélyegyenlőséget biztosít, támogatja a gyermekek szocializációját, valamint egyéb szabadidős és prevenciószolgáltatást biztosít.

Az ellátási formát 2022-ben 4 fő vette igénybe összesen 19 alkalommal.

3.2.3. CSALÁDI BÖLCSŐDE, NAPKÖZBENI GYERMEKFELÜGYELET, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekeket várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely. Később több szolgáltatás nyújtását kezdeményezték a szolgáltatók, és nyújtottak be működési engedély kiadása iránti kérelmet.

2011. második félévétől a családi bölcsődék működésének engedélyezése átkerült a települési jegyző hatásköréből a Kormányhivatalok hatáskörébe. A szolgáltatási forma átalakult az által, hogy óvodáskorú gyermek számára óvodai ellátást kell biztosítani, tehát többnyire vagy óvodává, vagy családi bölcsődévé alakultak az intézmények. Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 2022. évben 10 fenntartó 15 családi bölcsődét működtetett, összesen 100 férőhellyel. Napközi gyermekfelügyeletet és alternatív napközi ellátást 3 szolgáltató biztosított összesen a kerületben, ebből 2 napközi gyermekfelügyeletet, 1 pedig alternatív napközi ellátást, 7 – 7 – 20 férőhellyel, ami összesen 34 férőhelyet jelent.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

30. táblázat – A XVI. kerületben működő családi napköziki engedélyezett férőhely száma:

Év	Családi napköziben/bölcsődében engedélyezett férőhelyek száma	Családi napköziben/bölcsődében a térítésmentes férőhelyek száma	Családi napközibe beíratott gyermekek száma
2018.	70	0	65
2019.	70	0	68
2020.	80	0	78
2021.	101	0	88
2022.	100	0	

Forrás: KSH Stat

3.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

A védőnők több mint 100 éve kulcsszerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjúság- és családvédelemben. A kerületben az 5 védőnői tanácsadóban 18 területi védőnői, valamint 9 iskolavédőnői körzet látja el a feladatot. Az iskolavédőnő a kerületben működő oktatási intézmény védőnői feladatait látja el.

A gondozás teljessége kiterjedhet az anyán és a csecsemőn túl a család és a gondozási körzet többi nőtagjára, a női életszakaszoknak megfelelően prevenciók célból. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él.

31. táblázat: Várandós ellátás

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Gonozott várandósok száma:	928	948	980	927	808
Szülések száma:	585	566	600	571	462
Koraszülöttek száma:	46	32	35	38	39
Újszülöttek száma:	594	582	609	585	468
Késői magzati halálozás:	4	7	0	0	0
0-6 nap közötti veszteség:	1	0	1	1	0
Csecsemőhalálozás:	2	0	0	1	1

Forrás: Területi védőnők

32. táblázat: A 2022. évi gondozási tevékenység számokban

Tevékenység	Fő
Gonozott várandós anyák száma	808
Fokozott gondozást igénylők száma	320
Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma	304
Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma	10
Egészségügyi és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők	6
Várandós tanácsadáson megjelent várandós anyák száma	2 000
Várandós tanácsadás távkonzultációban várandós anyák száma	228
Védőnői várandós látogatások száma	1 351
Fokozott gondozást igénylő várandós látogatások száma	594
Szült anyák száma	462
Újszülöttek száma	468
Otthonozülések száma	6
Gonozatlan terhességéből szült anyák száma	1
Védőnői jelzések száma a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ felé	10
Visszajelzések száma	8

Forrás: KESZ, Védőnői szolgálat

2017 szeptemberétől munkájukat a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum is meghatározza.

33. táblázat – Várandós és csecsemőgondozás

	2018	2019	2020	2021	2022
Területi védőnők száma	21	21	21	22	22
Védőnői látogatások száma	22387	20707	11114	13749	15771
Ebből csecsemőknél	8588	8085	4363	5666	6054
Egy területi védőnőre jutó látogatások száma	1066	986	529	625	717
Ebből csecsemőknél	409	385	207	257	275
Várandós anya tanácsadáson való megjelenések száma	2322	2205	1713	2043	2000
Csecsemő tanácsadáson való megjelenések száma	1742	1740	1558	2167	1638

Forrás: Területi védőnők

A szűrővizsgálatok kiegészültek a rizikófelméressel, valamint a szülői megfigyelésen alapuló kérdőívvel, mely 0 – 7 éves kor között 15 (12+3) életszakaszban vizsgálja a gyermekek fejlődését.

34. táblázat - Védőnői szűrővizsgálatok

Év	Védőnői szűrővizsgálatok száma	Szűrővizsgálatok teljesülése
2018.	9 194	99,30%
2019.	8 923	99,24%
2020.	8 942	99,63%
2021.	8 819	99,54%
2022.	8 335	99,71%

Forrás: Területi védőnők

A védőnői gondozás tanácsadáson, családlátogatáson, és közösségi programon valósul meg. Kerületünkben az 5 védőnői tanácsadóban 18 területi védőnő dolgozik. A védőnői szolgálat területi ellátási kötelezettség alapján működik, a védőnő nem választható.

35. táblázat – Védőnői álláshelyek száma

	Betöltött védőnői álláshelyek száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	<i>db</i>	<i>Fő</i>	<i>Fő</i>
2018.	16	1 982	124
2019.	19	1 892	99
2020.	19	1 833	96
2021.	19	1 826	96
2022.	18	1 726	96

Forrás: Területi védőnők

3.4. GYERMEKEK ÁTMENETI ELLÁTÁSA

A Gyvt. 45-48. §-a, valamint az 50-51. §-a szabályozza gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

„Gyermekek átmeneti gondozása

Az ellátás tartalma

45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy beleegyezésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanná vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását - a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel - elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását - lehetőség szerint - iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye - ennek hiányában a tartózkodási helye - szerinti gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor - ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz - el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. § (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tární a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot, ha az átmeneti gondozást hatósági intézkedés előzte meg, a gyermekjóléti központot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)-(2)

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a) az elhelyezés - a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b) haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(3a) Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

(4) A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelte előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. § (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként - a szülő kérelmére - a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.

Gyermekek átmeneti otthona

50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.

Családok átmeneti otthona

51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói jogviszonyának, hallgatói jogviszonyának vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőket és gyermekeket,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőknek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4) Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(5) A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6) A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptervekenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra félutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7) A félutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, titkos menedékházból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8) A félutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a)

b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt, és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

(9) Titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(10) A titkos menedékház befogadja a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került, illetve otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét, valamint az (5) bekezdés szerinti bántalmazott családot.

(11) A titkos menedékház a (10) bekezdésben foglalt személy számára

a) legfeljebb hat hónap időtartamra

aa) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,

ab) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

ac) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti érdekeinek védelmét,

b) legfeljebb öt év időtartamra kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében felutasház-szolgáltatást nyújthat.

(12) A családok átmeneti otthona az otthonhoz kapcsolódó külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek.

(13) A külső férőhelyen történő ellátás időtartama a 45. § (6) bekezdése és a 47. § (3) bekezdés a) pontja szerinti időtartammal együtt sem haladhatja meg a három évet.

(14) A külső férőhelyen ellátott családok számára kedvezményes lakhatást, és ha az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges, a 32. § (5) bekezdése szerinti megállapodásban meghatározottak szerint szociális munkát kell biztosítani.

(15) A külső férőhelyek esetében a költségvetési támogatás a normál férőhelyekhez képest csökkentett mértékben illeti meg a fenntartót. A támogatás mértékét a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg.

(16) Az egy családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek férőhelyszáma egybeszámítva nem haladhatja meg a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-át.

(16) Az egy családok átmeneti otthona keretében működtetett külső férőhelyek férőhelyszáma egybeszámítva nem haladhatja meg a családok átmeneti otthona férőhelyszámának 50%-át.”

„Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona (1042 Budapest, Hajnal utca 15.)

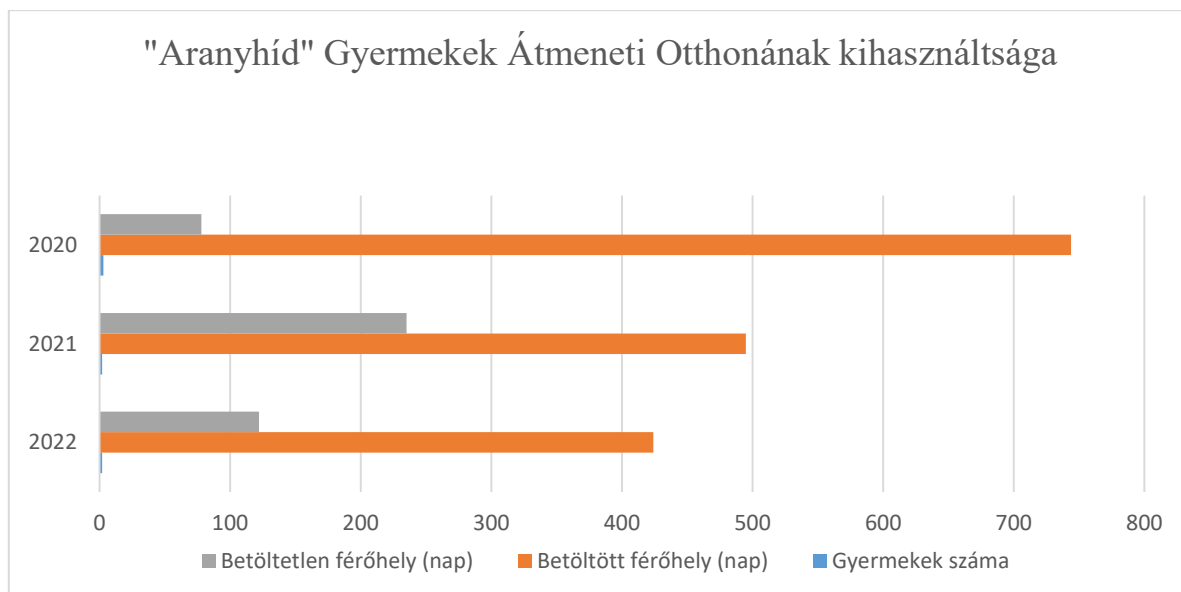
Az ellátáshoz való hozzáférés biztosítása az Önkormányzat kötelezően ellátandó feladata a Gyvt. szerint. A 2023. december 31. napjáig hatályos Ellátási Szerződéssel, külső szolgáltató útján biztosított a kerületi gyermekek átmeneti otthoni ellátása. Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: GYÁO) kihasználtsága a 2022. évben is csökkent. 2022 évben 2 kerületi gyermek volt a GYÁO-ban elhelyezve. Összesen 424 napon vették igénybe XVI. kerületi gyermekek az intézmény szolgáltatásait, míg betöltetlen férőhelyek után 122 napért fizetett az Önkormányzat szolgáltatási díjat

A GYÁO-val kötött szerződés lefedi a felmerülő szükségleteket, bár krízisellátásként a kihasználtság előre nem kalkulálható. Az intézmény maximálisan együttműködő.

36. táblázat: Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában elhelyezett kerületi gyermekek száma

Év	Gyermekek száma
2018.	5
2019.	6
2020.	3
2021.	2
2022.	2

8. sz. ábra: „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában igénybe vett gondozási napok száma

Családok Átmeneti Otthona (2144 Kerepes, Szabadság utca 84.)

A Magyar Protestáns Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO) és az Önkormányzat 2019. január 1. napjától ellátási szerződést kötött a családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására 2024. december 31. napjáig. A szerződés tartalma szerint a CSÁO igénybe vételére jogosult az a család, aki a Budapest XVI. kerületében lakik, továbbá éves szinten kettő család részére biztosítják az ellátást.

XVI. kerületi lakosok vonatkozásában 2022-ben két család, összesen 6 fő került elhelyezésre a CSÁO. Egyik család esetében lakhatási krízis miatt, a másik család esetében a Központ javaslatára, nem megfelelő lakáskörülmények miatt kerültek be a családok. Az első családban édesanya és két gyermeke (12 és 14 évesek), a második családban szintén édesanya és két gyermeke (2 és 7 évesek) a családtagok. Az első család 78 gondozási napot, míg a második család 1 014 gondozási napot töltött 2022. évben a CSÁO-ban.

A CSÁO-ban családgondozó szociális munkások, gyermekgondozó, pszichológus, pszichiáter és jogász szakemberek nyújtanak segítséget a bekerülő családoknak.

A családok társadalmi integrációját segítő programjaik:

Szülők támogatása: háztartásgazdálkodási csoport, életvezetési, gyermeknevelési tanácsadás; szülő csoport; jogi tanácsadás; intézményi kapcsolattartás koordinálása; adósságkezelés segítés; mentálhigiénés tanácsadás és konzultáció; munkaerő-piaci reintegráció előkészítése, segítségnyújtás az álláskeresésben; telefonálási és internetezési lehetőség; hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás; pszichiátriai segítségnyújtás; szociális segítségnyújtás.

Gyermekek számára biztosított szolgáltatások: játszóház; korrepetálás; bibliaismeret református lelkész segítségével; pedagógiai szakszolgálat szolgáltatásaihoz való hozzáférés biztosítása; köznevelési intézményekhez való hozzáférés biztosítása.

A CSÁO két család részére folyamatosan biztosított a krízisellátást, ahová az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat közvetítésével kerülnek az ellátottak.

37. táblázat: Családok átmeneti otthonában a kerületi elhelyezettek száma

Év	Családok száma	Gyermekek száma
2018.	2	4
2019.	2	4
2020.	1	2
2021.	2	8
2022.	2	4

4. FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMCHATÓSÁGI, GYEMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELLENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

Család- és Gyermekjóléti Központ

A fenntartó az Szt. 92/B. § (1) bekezdése alapján a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál ellenőrzést végzett, és átfogóan értékelte a tevékenységet, melynek tényét a Képviselő-testület ezen átfogó értékeléssel egy időben tárgyal.

Egyesített Bölcsőde

A bölcsődében nem történt felügyeleti ellenőrzés, a vezetői ellenőrzés többszintű és folyamatos.

5. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

5.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS ÉS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYI IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, különösen törekedni kell erre a kiskorúak esetében – mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoportban.
- Fontos, hogy az egyes szociális ellátások a kerületi sajátosságokra, valódi igényekre reagáljanak, nyújtsanak választ a tipikus problémákra. Ennek érdekében az Iroda munkatársai továbbra is széles látókörrel, átfogóan kell, hogy segítsék a családokat.
- A jövőben is kiemelkedő szerepet kell tulajdonítani a támogatások hatékony, célzott megállapításának, a jogszabályok engedte maximális rugalmassággal.
- Továbbra is törekedni kell a szoros szakmai együttműködés fenntartására az érintett kerületi intézményekkel.

5.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS – CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

Az intézmény céljai:

- Az intézményi fluktuáció csökkentése, a munkafeltételek további javítása.
- A fenntartóval való egyeztetés és megoldás kidolgozása a Napraforgó Központ helyhiány problémájára.
- Családterápiás pszichológiai szolgáltatásukban csökkenteni a várólistát.
- A jelzőrendszeri tagok által jelzett, speciális problémacsoportokra (anorexia, szülői kompetenciák erősítésének szükségessége, atipikus gyerekek problémái) célzott programok kidolgozása, csoportok indítása.

5.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

Az intézmény céljai:

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkor szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló környezetet biztosítson a bölcsődés korú gyermekek számára.
- Szakmai célkitűzéseik a gyermekek képességeik kibontakoztatásának segítése, figyelembe véve egyéni adottságaikat, érdeklődésüket, eltérő szociális háttérüket. A gyermekek alapvető tevékenységére, a játékra, a mozgásra, a környezet megismerésére, a kommunikációra, a művészeti élménynyújtásra épül. Törekednek arra, hogy a rájuk bízott gyermek képességét, pszichés sajátosságait, sajátos nevelési szükségletét figyelembe véve alkalmazzák pedagógiai koncepcióikat, ennek szellemében gondoznak, nevelnek, fejlesztenek.
- Kiemelt szakmai céljuk, hogy a szolgáltatásaik, valamint az új szolgáltatásaik segítsék a kerületben élő családokat.
- Az alternatív napközbeni ellátás – mint új családtámogató szolgáltatás – igényekhez való alakítása.
- Közös családi programok szervezése, mely erősíti a család és a bölcsőde kapcsolatát (Farsang, tavaszi alkotó délután, Anyák napja, Gyereknapi, Bölcsőde-búcsúztató, Mikulás-várás, Alkotó délutánok, Karácsony, stb.).
- Kapcsolattartás és együttműködés a társintézményekkel, az együttműködés során a prevencióra és segítségnyújtásra helyezve a hangsúlyt, valamint a felmerülő helyzetek hatékony kezelésére.

- Környezettudatos nevelés.

5.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ VÁLTOZÁSOK, TERVEK

- Az Önkormányzat számára az iskolákkal és a Tankerületi Központtal való jó kapcsolat továbbra is fontos, hisz az oktatás színvonala, milyensége a kerület gyermekeinek, felnövekvő nemzedékének életére van hatással. Az Önkormányzat a jó kapcsolat fenntartásáért megteszi, ami rajta múlik. A folyamatos az „Egy iskola, egy óvoda” program az intézmény-felújítások kapcsán, illetve e mellett külön újulnak meg az udvarok. A fejlesztések a Tankerületi Központtal együttműködve valósulnak meg. E mellett a Tankerületi Központ a Hivatal Szociális és Szociális Intézményi irodájának vezetőjét és a Napraforgó Központ vezetőjét is meghívta az Antiszegregációs Munkacsoportjában való részvételre. Az együttműködés kölcsönös és eredményes.
- Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:
 - Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása, vagy legalábbis kismértékű csökkenése.
 - Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.
 - Tovább folytatódik az óvodabővítés, é a bölcsődebővítés: továbbra is állandó feladat a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep jut az Európai uniós és egyéb pályázati lehetőségeknek.
A 2023. évben e cél konkrét megvalósítást is jelent. Óvodabővítés átadása illetve bölcsődebővítés megkezdése valósul meg 2023-ban.

6. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

6.1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A Budapesti Rendőr Főkapitányság XVI. Kerületi Rendőrkapitányság (1163 Budapest, Veres Péter út 101. - a továbbiakban: Rendőrkapitányság) 2022. évben az alábbi bűnmegeelőzési tevékenység keretében az alábbiakat hajtotta végre a gyermek és fiatalkorúak vonatkozásában:

Az Országos Rendőr Főkapitányság által indított iskolai bűnmegeelőzési tanácsadói program keretében bűnmegeelőzési előadásokat tartottak, a Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Csonka János Technikum és Szakképző Iskolában (1165 Budapest Arany János u. 55.), a Corvin Mátyás Gimnáziumban, és a Centenáriumi Általános Iskolában (1165 Budapest, Sasvár utca 101.), valamint felkérésre a kerületi oktatási intézményekben.

Az előadások témakörei:

- ifjúkori bűnözés, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése,
- internet veszélyei,
- szórakozás veszélyei,
- állatvédelem,
- Budapesti Rendőr Főkapitányság drogrevenációs programja „*Szer ami megváltoztat*” címmel,
- védelem, önvédelem,
- Elf-Bar.

„Az iskola rendőre” program keretében a Rendőrkapitányság Körzeti Megbízotti Alosztály munkatársai a kerületi általános iskolákban az osztályfőnökök felkérésére bűnmegeelőzési előadásokat tartottak.

Az előadások témakörei:

- a fiatalokat veszélyeztető bűncselekmények, áldozattá és elkövetővé válás megelőzése,
- internet veszélyei,
- szenvedélyek,
- közlekedési és baleset-megelőzési ismeretek.

Az előadásokon túl fórumokon tartottak tájékoztatókat a fenti és az alábbi témakörökben:

- nyári időszakban a János utcai Önkormányzati nyári táborban előadások tartása a fenti témakörökben,
- az Állatok Világnapja (2022. október 4.) alkalmából szervezett programok az állatok védelmére,
- az Önkormányzattal és a Rákosmenti Mezei Őrszolgálatl a kerületi óvodák és általános iskolák (2022. szeptember 26-27.) részvételével – ahol 213 fő volt jelen –, továbbá családok részvételével (2022. szeptember 24-25.) – ahol 28 fő volt jelen – csoportos előadások szervezése a Kertvárosi Tanyaudvarban (1165 Budapest, Sarjú utca 5.) összesen 241 fő részvételével.

„Az iskolai bűnmegeelőzési tanácsadói” program 2013. szeptemberében indult országosan. Az elmúlt években a programmal kapcsolatban résztvevő iskolák visszajelzései pozitívak voltak. Az iskolák szívesen veszik a bűnmegeelőzési előadásokat osztályfőnöki órákon, továbbá az osztályfőnökök visszajelzése alapján sokkal hitelesebb a diákok részére, ha az előadásokat hivatásos rendőr tartja.

„Az iskola rendőre” program keretében szintén folyamatos az együttműködés a kerületi Általános Iskolák és kerületi Rendőrkapitányság között, melynek keretében bűnmegelőzési előadások kerülnek megtartásra.

A rendőrkapitányság oldaláról a program előnye, jellemzője, illetve a tipikus tevékenységeik:

- rendszeres jelenlét az iskolákban, személyes tanácsadás, konzultáció;
- kijelölt iskolákban előre megbeszélt időpont alapján fogadóóra megtartása, illetve szülői és tantestületi valamint nevelési értekezleteken való részvétel;
- kiterjedt drog-prevenációs tevékenység folytatása a kerület oktatási intézményeiben tanuló diákok szüleinek; BRFK drogprenenciós programja: „Szer, ami megváltoztat” címmel;
- felkérésre részvétel az iskolák egészségnapján, egyéb iskolai rendezvényeken, mely rendezvényeken cél a bűnmegelőzés valamint a rendőrség népszerűsítése;
- felkérésre iskolához kapcsolódó bűnmegelőzési előadássorozat (diákoknak, szülőknek, pedagógusoknak);
- áldozatvédelmi tevékenység – áldozatsegítő, áldozatvédelmi előadások megtartása;
- kerületi gyermekvédelmi intézményekkel kapcsolattartás;
- kapcsolattartás az Önkormányzat keretein belül működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal (a továbbiakban: KEF), továbbá részvétel a munkájában.

A körzeti megbízottak a 18 év alatti sértettek meghallgatásával, szükség esetén a lakókörnyezetében történő adatgyűjtéssel, és a rendelkezésre álló egyéb adatok feldolgozásával 72 órán belül jelentésben rögzített kríziselemzést készít. Mely elemzés során megpróbálják feltárni milyen okok és körülmények vezettek ahhoz, hogy a sértett bűncselekmény áldozatává vált, és ezek az okok a későbbiekben ne ismétlődhessenek meg

Bűnelkövetés okainak alakulása áldozati és elkövetői oldalról:

A kiskorúak sérelmére, értékeik megszerzésére irányuló bűncselekmények történtek. Mivel egyre több iskoláskorú gyermek rendelkezik nagyobb értékű mobiltelefonnal, illetve informatikai és szórakoztató elektronikai cikkel. Az iskola területén a tornaterem öltözőjében, illetve az udvaron őrizetlenül hagyott táskákból és ruházatból kerültek eltulajdonításra a mobiltelefonok.

A bűncselekmények megvalósulását, bekövetkezését elősegíti a fiatalok felelőtlen magatartása, vagyontárgyaik egymásnak történő mutogatása, azzal való dicsekvés. Továbbá ezen eszközeik közterületen, tömegközlekedési eszközön nyíltan történő használata, valamint iskolában és vendéglátóhelyeken őrizetlenül hagyása. Ezek a cselekedetek felkeltik a bűnelkövetők figyelmét is, így könnyebben válnak a fiatalok a bűncselekmények áldozataivá.

A 2022-es évben 40 esetben folytattak büntetőeljárást kiskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények miatt, amelyek lopás, csalás, könnyű testi sértés és zaklatás bűncselekmények voltak.

Bűnelkövetői oldalról a 2022-es évben 7 gyermekkorú és 16 fiatalkorú személy ellen indult eljárás.

XVI. KERÜLETI KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A XVI. kerületi KEF 2003-ban alakult meg, azóta folyamatosan működik a kerületben. Jelenleg 17 tagja van, akik 6 intézményt képviselnek. A tagszervezetek: Önkormányzat, Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ, Erzsébetligeti Színház (1165 Budapest Hunyadvár u. 43/c.), Rendőrkapitányság, KESZ, XVI. kerületi Arany János Általános Iskola (1162 Budapest, Bekecs u. 78.). Továbbá szakértőként segíti munkát Kály-Kullai Károly, a Sziget Droginformációs Alapítványtól.

A KEF-nek koordináló szerepe van. Összehangolja a helyi intézkedéseket és kezdeményezéseket, valamint fórumot teremt az országos célokkal párhuzamosan a helyi közösség területén működő intézmények számára. A KEF az a fontos láncszem, amely biztosítja a stratégiában megfogalmazottak megvalósulását.

2013-ban megszületett a „Nemzeti Drogellenes Stratégia 2013-2020”, amellyel összhangban kerületi szülők, pedagógusok és diákok körében végzett reprezentatív felmérés alapján készült el „Budapest Főváros XVI. kerületének Drogellenes Stratégiája” című dokumentum, melyet az Önkormányzat Képviselő-testülete a 198/2014. (VI.18.) számú Kt. határozattal jóváhagyott. Ez a stratégia a 2014-2020 évek közötti időszakra vonatkozott.

A Nemzeti Stratégiának 3 alappillére volt:

1. Egészségfejlesztés és kábítószer-megelőzés.
2. Kezelés, ellátás, felépülés.
3. Kínálatcsökkentés.

A fentiek közül a kerületben a megelőzésre és egészségfejlesztés területeire helyezte és helyezi az Önkormányzat a hangsúlyt, hiszen ezen tevékenységek nem csak a fiatalok kábítószer fogyasztása tekintetében jelentenek preventív tényezőt, hanem más egészséget veszélyeztető magatartásformák kockázatát is csökkentik. Fontos szempont továbbá a megelőzés fókuszú munka mellett, hogy annak eredményessége esetén a további 2 pillér esetében önmagában jelentős javulás érhető el, hiszen kereslet nélkül nincs kínálat, szermentes élet esetén pedig nincs szüksége kezelésre-felépülésre sem.

Bármilyen drogellenes stratégia eredményességének legfontosabb letéteményese a helyi közösség. A helyi települési szinten történő összefogások, és összehangolt cselekvések döntő módon tudják befolyásolni a probléma kezelését. Szükséges minden olyan tett és összefogás erősítése, amely az emberi közösség legalapvetőbb formáival – család, szomszédság, lakóhelyi közösség, stb. – van kapcsolatban. A helyi közösségek kiemelkedő szerepet játszanak a drogproblémák kezelésében, hiszen a kábítószer-fogyasztás jelensége alapvetően az egyének, a családok és a helyi közösségek problémája.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a 307/2019. (XI. 20.) számú Kt. határozattal felkérte a Polgármestert, hogy a 2020-2025 évekre vonatkozó Budapest Főváros XVI. kerületének Drogellenes Stratégiája (a továbbiakban: Stratégia) előkészítő munkálataihoz szükséges feltételeket biztosítsa, és készítse el az új Stratégiát.

A Stratégia elkészítésére 2020. március 5. napján 2020. október 9. határnappal megbízási szerződést kötött az Önkormányzat a Köztes Átmenetek Nonprofit Kft.-vel, mely szervezetről információ a www.koztesatmenetek.hu weblapon található.

Ahogy a Stratégia elkészítésével megbízottak fogalmaztak:

„Ha az osztályfőnök osztja ki a kérdőíveket, akkor az őszinteségi faktor jelentősen csökken. Ha online töltik ki a gyerekek, akkor nem validálható a kitöltő személye, valamint az egyéni élethelyzetek miatt szintén romlik az őszinteség, hiszen lehetnek olyan szülők, akik elvárják, hogy a gyerekük mutassa meg nekik a kérdőívet. Félő tehát, hogy ha nem független, a gyerekek számára ismeretlen személyek jelen a kitöltésnél akkor torz, nem valóságos adatokat fogunk kapni.

A felvétel módján kívül a kérdésekkel is bajban vagyunk. A gyerekek március óta egy teljesen más világban élnek így a kérdések zömére (az elmúlt 30 nap szerhasználatát vizsgálókra) csak a jelen helyzetre érvényes válaszok születnének, amik a vírushelyzet elmúltával már nem lennének relevánsak. Csökken a kortárs csoporttal való érintkezések száma, 23 óra után zárva tartanak a szórakozóhelyek, megnőtt a szülői felügyelet, átalakultak a szabadidő eltöltés formái - ezek komoly hatással vannak a szerhasználati szokásokra.”

A Stratégiát egy, a veszélyeztetett korosztály körében végzett reprezentatív kutatás alapozta volna meg, amelynek megvalósítását a koronavírus járvány, illetve az ahhoz kapcsolódóan 2020. március közepétől szinte folyamatosan napjainkig fennálló védelmi intézkedések nem tették lehetővé. Így a megkötött megbízási szerződés közös megegyezéssel megszüntetésre került.

Ezt követően, annak érdekében, hogy a Stratégia elkészülése ne szenvedjen jelentős késedelmet, 2020 év végén - a fennálló járványügyi szabályok között megvalósítható - Stratégiát előkészítő tanulmány elkészítésére született megállapodás a Köztes Átmenetek Nonprofit Kft-vel, mely előkészítő tanulmány 2021. április 30. napjáig elkészült.

A megbízás keretében sor került:

- A szerhasználat elterjedtségének vizsgálatára a 2019-es ESPAD kutatás országos és fővárosi adatainak elemzésével, és annak adatbázisának felhasználásával.
- Az ESPAD körében végzett kutatás elemzésével, párhuzamosan a szerhasználat terén a XVI. kerületben mutatkozó aktuális problémák, kockázatok azonosításának elvégzésére. Ennek során szakértői interjúk készültek a KEF tagjaival, illetve a kerületben dolgozó további szakértőkkel.
- Az interjúk eredményeinek feldolgozásával, valamint a kerület stratégiai dokumentumainak, intézményrendszerének áttekintésével, egy aktuális helyzetfelmérés és egy kerületi problématerkép készítésére, amelyet kiegészít a budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok működésével kapcsolatos jó gyakorlatok összegyűjtése.

Időközben a 2013-ban életbe lépett Nemzeti Drogellenes Stratégia 2020-ban lejárt. Eddig új nemzeti szintű drogstratégia tárgyú szakpolitikai program elfogadására nem került sor. A fővárosban 2019-ben a Nemzeti Drogellenes Stratégia céljai és keretrendszere mentén jött létre a 87/2019. (II. 20.) számú Fővárosi Közgyűlési határozattal a Budapesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (továbbiakban: BKEF).

A BKEF 2022. 03. 25-i plenáris ülésére készült előterjesztés szerint a testület Kutatási Munkacsoportjának feladata lesz a 2022. évben:

1. *A fővárosi drogstratégia megalkotásának megalapozását célzó kutatási tevékenység (komplex helyzetfelmérés) folyamatos nyomonkövetése, minőség kontrollja*

2. *A komplex helyzetfelmérés eredményeinek értelmező megvitatása a kerületi KEF-ekkel, a kerületi szinten értelmezhető kutatási adatok kerületeknek történő átadása*
3. *Átfogó ajánlás készítése a kerületek számára, hogy milyen kutatást végezzenek/végeztessenek, azokban az esetekben, amikor a fővárosi fókuszú kutatási irányok nem elégségesek*

Fentiekből látható, hogy mindeddig nem készült olyan aktuális országos vagy fővárosi koncepció, amelyhez a kerületi drogstratégia szervesen illeszkedni tudna, így jelenleg a Stratégia megalkotásának folyamatában csak saját, helyi szintű fókuszpontokat tudunk elsődlegesen meghatározni.

Így a tervek szerint az elkészült előkészítő tanulmány kiegészül – igazodva például az ESPAD adatsorához – 2022 őszén a 9. és 10. osztályosok körében történő helyi kutatással (a felmérés nélkül a prevenciós munka csak teoretikus lenne, nem a valódi helyzetre alapozna). Ez a két anyag, továbbá az eltelt idő alatt szükséges aktualizálások, illetve az azokból levonható következtetések együttesen adhatják később Budapest Főváros XVI. kerületének a következő évekre vonatkozó Drogellenes Stratégiáját.

A fent leírt kutatás akkor tud megvalósulni, ha biztonságos és lehetséges az iskolákba történő bejutás. A helyi Stratégia elkészítése akkor várható, ha megfogalmazódnak olyan nemzeti irányvonalak, amelyekhez kapcsolódni tudunk. Azonban a megalapozó kutatásokból kinyert információk a XVI. kerületi KEF tevékenységét, a prevenciót és ismeretterjesztő munkát addig is segítik.

7. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- **A Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezetének XVI. Kerületi Kirendeltsége** (1163 Budapest, Veres Péter út 27. - a továbbiakban: Vöröskereszt) 11 alkalommal összesen 123 élelmiszer csomagot ajánlott fel, amely a szűkös anyagi helyzetben lévőknek jelentett aktuálisan komoly segítséget. Az ügyfelek a Központ és a Szolgálat ügyfélköréből kerültek ki. A Vöröskereszt továbbá többször juttatott adományokat az ügyfeleknek, aminek szétosztásáról a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ gondoskodott, együttműködés keretében. (Az ünnepekkor csokoládét, a téli időszakban konzerveket, további kiegészítő élelmiszercsomagokat).
- **A Gyermekétkeztetési Alapítvány** (a továbbiakban: GYEA) a Szolgálat által ajánlott 14, a kerületben élő, rászoruló családot segít havi rendszerességgel. 13 családnak 10 000 forint értékű SPAR utalvány formájában valósul meg (családonként és havonként), továbbá egy család gondozottjaink közül, havonta 25 000 forintot költhet el élelmiszere egy éven keresztül. Ezen felül az alapítvány támogatásával a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ által szervezett nyári napközis táboraik résztvevői friss, ízletes gyümölcsöt ehettek minden nap és húsvétkor több száz, nagyméretű csokoládétojást oszthattak szét az ügyfelek között. Karácsonykor 100 adag csomagolt ételt juttathattak el az ügyfeleknek.
- **A Vakok és Gyengénlátók Közép-Magyarországi Regionális Egyesületének** (1141 Budapest, Szugló utca 81.) közösségi civil szervezőjének megkeresése nyomán a Napraforgó Család- és Gyermekjóléti Központ 2022-ben is helyet biztosított a „**Lámpás Klub**” - a XVI. kerületben élő érintetteknek szervezett – foglalkozásának, mely 2022-ben 7 alkalommal került megrendezésre 37 fő jelenlétével.

Az Önkormányzat a kerületi civil szervezeteket többféleképpen támogatja tevékenységükben: A Civil Házak fenntartásával helyet biztosít, pályázat és egyedi támogatás útján anyagi támogatást biztosít a működési kiadások segítéséhez és programok megvalósításához. Továbbá esélyegyenlőség témában bevonja a szervezeteket programjai megvalósításába.

10. számú melléklet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelethez

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei kirendeltség számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4-5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatás tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, dropprevenció stb.).

II. A megyei kirendeltség által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei

1. A megyei kirendeltség által fenntartott, szakellátást (esetleg alapellátást) nyújtó intézményhálózat bemutatása, különös tekintettel a Gyvt.-ben előírtak teljesítésére.

2. Ellátásban részesülők száma, korcsoportok szerinti megoszlása, tendenciák.

3. Változások az ellátás feltételeiben (személyi, tárgyi, elhelyezési feltételek).

4. A felügyeleti szervek által végzett gyermekvédelmi szakmai ellenőrzések tapasztalatainak bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó célok, javaslatok, elképzelések (milyen típusú intézmények kialakítására, átalakítására, fejlesztésére lenne szükség a gyermekek szükségletei alapján, milyen területeken tervezik bevonni a civil szervezeteket a szakellátás feladatainak ellátásába).